

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra antropologie a zdravovědy

Bakalářská práce

Ján Baranovič

Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání – Speciální pedagogika pro 2. stupeň ZŠ a
SŠ

**První heterosexuální vztahové zážitky a jejich vliv na utváření
pojetí dalšího vztahu**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 24.3.2020

Ján Baranovič

Děkuji doc. PhDr. Josef Konečný, CSc., za odborné vedení bakalářské práce, trpělivosti, za jeho čas, poznámky a konzultace. Zároveň bych tak chtěl i poděkovat všem svým přátelům a rodině za pomoc a podporu při psaní této práce.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Ján Baranovič
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Josef Konečný, CSc.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	První heterosexuální vztahové zážitky a jejich vliv na utváření pojetí dalšího vztahu.
Název v angličtině:	First heterosexual relationship experiences and their influence on the formation of the concept of another relationship.
Anotace práce:	Bakalářská práce pojednává o prvních heterosexuálních vztahových zážitcích a jejich vlivu na utváření pojetí dalšího vztahu. Teoretická část je zaměřena na vlivy, které mohou ovlivnit člověka ve vztazích a jeho utváření jako je rodina, prostředí, emoce, city, sexualita a chování. Praktická část se zaměřuje na různé názory lidí a jejich vliv.
Klíčová slova:	chování, sexualita, vztah, manželství, city, emoce, rodina, prostředí, partner
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with the first heterosexual relationship experiences and their influence on the formation of the concept of another relationship. The theoretical part focuses on the influences that can affect a person in relationships and their formation, such as family, environment, emotions, feelings, sexuality and behavior. The practical part focuses on

	differentopinionsofpeople and their influence.
Klíčová slova v angličtině:	behavior, sexuality, relationship, marriage, feelings, emotions, family, environment, partnership
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – Výzkumný dotazník
Rozsah práce:	61
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

1 Úvod a cíle práce	8
1.1 Úvod.....	8
1.2 Cíl práce	9
1.2.1 Dílčí cíle	9
2 Vztah.....	10
2.1 Modely vztahu.....	10
2.1.1 Partnerský vztah	11
2.1.2 Manželství	12
2.1.3 Polygamie.....	13
2.1.4 Volný vztah	14
2.2. Důsledky vztahu.....	14
2.2.1 Spokojenost ve vztahu.....	15
2.2.2 Krize ve vztahu	16
3. Sexualita.....	17
3.1. Sexuální orientace	17
3.1.1 Heterosexuality.....	18
3.1.2 Homosexualita.....	18
3.1.3 Bisexualita.....	19
4. Emoce	20
4.1 Sociální emoce	20
4.2 Emoční gramotnost a emoční inteligence	21
4.3 Emoční vazba	22
4.4 Emoce a jejich vliv	22
5. Vymezení pojmu chování	23
5.1 Chování v rodinném prostředí.....	24
5.2 Chování v přátelském prostředí	25
5.3 Chování v neznámém prostředí.....	26
5.4 Chování k partnerovi.....	26
6. Výběr partnera	27

6.1 Podmínky a předpoklady pro výběr partnera	28
6.2 Sexuální přitažlivost.....	30
7. Výzkumné šetření	32
7.1 Cíle, metodologie a cílová skupina	32
7.2 Představení respondentů.....	32
7.3 Výsledky dotazníku a rozhovory	33
7.4 Závěr výzkumného šetření	53
Závěr	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
Použitá literatura:	56
Internetové zdroje:	58
SEZNAM ZKRATEK	59
SEZNAM GRAFŮ	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	61

1 Úvod a cíle práce

1.1 Úvod

Lidé již od počátku dějin navazují vztahy, které ovlivňují jejich způsob života, myšlení a chování. Jedním z klinicky nejdůležitějších faktorů v průběhu navazování sexuálních vztahů je i ten počáteční první sexuální zážitek. Tato práce se bude zaměřovat pouze na heterosexuální jedince, kteří již zažili svůj první heterosexuální zážitek a nijak nezměnili svůj pohled na heterosexualitu.

Práce je zaměřena na všechny věkové skupiny, kde se jistě budou lišit různé názory čtenářů a vybraných subjektů, avšak díky těmto názorům si lidé uvědomí své rozdílné možnosti v průběhu svých zkušeností a možná díky tomu přehodnotí některé své nynější názory nebo se zamyslí nad svým počínáním v kladném nebo negativním smyslu.

Práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. V první, teoretické části, jsou popsány faktory, které ovlivňují lidské rozhodování ohledně výběru partnera. Tyto faktory se vztahují jak na pozadí sociálního vývoje a prostředí, tak i na emocionální a vztahovou problematiku provázející lidské jedince od jeho narození až po úmrtí. Při teoretické části chci také upozornit na možnosti k pozitivnímu a negativnímu rozvoji vztahů a jejich částečných důsledcích na fyzický, tak i psychický stav osoby, které doprovází lidské rozhodování.

“Praktická část se věnuje již přímo navázaným vztahům a pohledu vybraných subjektů z různých generací a jiného sociálního vývoje. V této části bude popsáno, v jakých podmínkách byli subjekty vychovávány a jejich pohled na zpětnou vazbu ohledně svých prvních heterosexuálních zážitcích. V této části se bude i nacházet dotazník, který dává možnost vybraným jedincům vybrat jednu odpověď z vícero zadaných možností, které se nacházejí u otázek a jejich sebe reflexy na rozhodování v nynějším postavení oproti své minulosti.

1.2 Cíl práce

Cílem práce je seznámit čtenáře se sociálním, emocionálním a vztahovým konceptem, které navazování prvních heterosexuálních zážitků nabízí.

1.2.1 Dílčí cíle

Ze začátku bude v práci vysvětlena a popsána témata na vztah, city a emoce, které jsou nejdůležitější klíčovou složkou k vypracování této práce. Dalším důležitým faktorem bude prostředí, které ovlivňuje jedince v možnosti výběru partnera, nebo dokonce i při výběru partnera samotném. Na veškeré vlivy, které můžeme brát, jak pozitivně, tak i negativně budeme též poukazovat v teoretické části. Praktická část se bude hlavně zabírat pojetím vybraných jedinců a jejich zkušeností ve svém momentálním i minulých vztazích. Práce je pojednaná takovým způsobem, aby si i běžný čtenář mohl najít čas k přečtení a rozuměl veškerému textu, bez jakýchkoliv potíží nebo sebevětšího přemáhání k dočtení.

2 Vztah

Vztahy mezi lidmi jsou základním pilířem lidské společnosti již od počátku lidstva. Nebýt vztahu nebyla by mezi lidmi nutná komunikace a ani možnost reprodukce, takže na navazování vztazích závisí momentálně osud nejen lidské rasy.

Vztahem můžeme nazvat pouto mezi dvěma a více osobami, tedy nemusí být nutně navazován čistě mezi osobami stejného nebo opačného pohlaví. Vztah můžeme navázat i k neživé věci nebo například ke zvířeti, takže není pravidlem, aby toto speciální pouto navazovali pouze dvě lidské osoby, ale také mají tuto možnost mezi sebou navazovat zvěř, ale i příroda při vzájemné spolupráci při jejich životě a přežití.

Pod pojmem vztah si lidé ihned představí partnerský vztah, ale máme spousty druhů vztahů, které nás provádí po celý náš život. Mezi určité druhy vztahů si můžeme uvést rodinné vztahy, přátelské vztahy, kolegiální vztahy, sousedské vztahy, obchodní vztahy. U vztahu není nutný pozitivní nebo kladný přístup k druhé osobě, tedy zde mohou převládat i negativní pocity a emoce k druhé straně. Tato vlastnost a její negativní nebo pozitivní pocity a přínosy mohou být pouze jednostranná, a tedy nemusí být opětovány druhou stranou z mnoha odlišných důvodů, jako jsou jiné preference, vkus, nevědomost o existenci.

Vztahy mezi lidmi nazýváme jako mezilidské, odborným slovem interpersonální vztahy, které se vážou již ke konkrétní osobě, nebo skupině lidí. *“Naše mezilidské vztahy se odehrávají v určitých procesech interakce a komunikace“* (Helus, Z. 2009). Tyto vztahy mohou být jak formální, tak i neformální záležitosti na druhu společnosti a osobních vztazích nebo zkušeností s protějškem.

Ministerstvo školství a mládeže (2017) uvádí definici mezilidských vztahů jako péči o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů.

2.1 Modely vztahu

2.1.1 Partnerský vztah

Již v roce 1943 Abraham Maslow vytvořil pyramidu potřeb, ve které je uvedena jako jedna z nejdůležitějších lidských potřeb, potřeba lásky, přijetí a spolupatřičnosti. Ke vztahu samozřejmě patří i další navazující potřeby v již zmíněné pyramidě potřeb, a to potřeba úcty a uznání. V případě správně a dobře fungujícího vztahu se nám dostane i dalších důležitých potřeb, a to potřeby bezpečí a jistoty. Lidé navazují vztahy celý život a ty partnerské nejčastěji v době dospívání. Partnerský vztah jako takový spojuje dvě osoby, které k sobě mají citové, emoční nebo sexuální pouto, které je vzájemné a oba protějšky jej sdílí. V dávnějších dobách byly partnerské vztahy domluvené, častěji ve vyšší společnosti rodinami pro politické a ekonomické účely, díky těmto důvodům byla možnost vybrat si partnera omezená.

Není nic neobvyklého, že lidé touží po tom být ve vztahu, je to jedna z přirozených vlastností lidských živočichů. První partnerské vztahy lidé navazují v období jejich dospívání, které nelze přímo určit, jelikož každá osoba dospívá v jiném věku, ale věková hranice u žen se odhaduje okolo 13 roku a u mužů mezi 15 až 16 rokem, kdy tyto věkové hranice se neustále snižují. Od prvních vztahů lidé očekávají i první zkušenosti, které často ovlivňují jejich budoucí vztahy. V dnešní době je naprosto normální mít více partnerských vztahů za život než před několika desítkami let, kdy jen tato myšlenka byla velice špatná a společností nepřijatelná. Pokud nalezneme pár, kde ani jeden z partnerů neměl žádný jiné sexuální nebo partnerské zkušenosti, tak je to vzácná výjimka a v dnešní době si troufám nazvat vzácný úkaz. Zkušenosti, které získáváme ve vztazích jsou převážně sexuální a emocionální.

Lidé, kteří žijí ve vztahu navzájem sdílí jak pozitivní zážitky, emoce a city, ale i ty negativní, kde často najdou oporu ve svém protějšku. *“Každá z osob podporuje sny druhé osoby všemi možnými způsoby. Navzájem nesoutěží, nýbrž spolupracují“* (Satirová, 2006, s. 311-312). Ve vztahu se často jeden z páru přizpůsobuje času a zálibám svého protějšku, což může vést ke ztrátě určitých sociálních vazeb s naším okolím, ale i osobním fyzickým nebo pocitovým naplněním. Lidé často jsou ve vztahu zamilovaní, plní pozitivních pocitů, avšak tady tyto pocity se mohou brzy změnit v nenávisť, nesnášenlivost a jimi podobné negativní emoce. V případě šťastného a spokojeného partnerského vztahu, má osoba velice pozitivní přístup k životu, který se může odrážet i v jeho okolí mimo partnerský vztah, kde můžeme například uvést pracovní zaměstnání. Osoby s pozitivním přístupem k životu

a práci, odvádějí svoji práci s větším nasazením a ochotou, a tímto vykonávají své povinnosti kvalitněji a často i rychleji. Osoba obohacena těmito emocemi působí i pozitivně na své okolí. Tady tyto pozitivní emoce jim mohou pomoci v osobním, ale i kariérním růstu. Negativní emoce mají zase opačný účinek, často může vést k tomu, že ostatní lidé se vyhýbají osobám s negativním přístupem, také zde můžeme zaznamenat velkou nechuť k pracovním povinnostem, které mohou vést k syndromu vyhoření. Negativní emoce ve vztahu často vedou k psychickému nebo fyzickému týrání, které může vyvrcholit k sebepoškozování nebo i sebevraždou.

2.1.2 Manželství

Manželství, jak ho v dnešní době známe se vyvíjelo po tisíce let, v dřívějších dobách toto slovo ani neexistovalo, i když smysl manželství ano. Zákon č.94/1963 Sb., o rodině udává že hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí.

V dnešní době je pod pojmem manželství rozuměno soužití dvou partnerů, kteří se rozhodnou spolu prožít budoucnost, navzájem se podporovat po stránce psychické, fyzické, materiální a ekonomické. Do tohoto svazku vstupují v naší republice osoby dobrovolně, jako to zní v § 656 nového občanského zákoníku. Pokud budeme mluvit pouze o soužití muže a ženy, tak mluvíme o monogamii, i v případě, že osoby nejsou sezdány slibem manželským. V minulosti bylo manželství považováno za politický a ekonomický prostředek, který se dokázal stát vztahovou jednotkou mezi rodinami a národy. Díky manželství dokázali rodiny zvýšit svůj sociální status ve společnosti a tím si zajistit větší výhody pro svůj rod. V minulosti byly ženy do svatby nuceny, jakožto již zmiňovaný prostředek, neměli možnost vybrat si kdo bude jejich budoucí celoživotní partner. Tento systém domluveného manželství neplatil pouze v nižší společnosti, ale zejména v té vyšší. Ženy mohly být zaslíbené k manželskému sňatku již před narozením nebo ve věku pubescenta a tento systém stále funguje v některých zemí. Například za komunistického režimu bylo manželství bráno jako základní stavební kámen ve společnosti, který byl podporován režimem formou zvýhodnění pro rodiny.

Obsah pojmu manželství se chápe jako právní normou určené a tradicí upevněné soužití muže (mužů) a ženy (žen), uzavírané podle zákona a též podle převládajících zvyků...*Manželství končí úmrtím, prohlášením jednoho z manželů za mrtvého neboprávně formalizovaným rozvodem...“Manželství je především pojímáno – explicitně*

či implicitně - jako společenství uznávané, preferované, a tudíž ochraňované prostředí pro vznik a trvání rodiny, tedy pro zabezpečení optimálního prostředí pro reprodukci lidského rodu“ (Baštecká, 2009, s. 171).

Manželství z psychologického hlediska může být založeno čistě jen na pocitové vazbě pod pojmem zamilovanost. Do takového manželství se převážně zavazují mladé páry, kteří nemají často vlastní sociální nebo ekonomické zázemí. Tyto nedostatky si však pod vidinou šťastné a společné budoucnosti páry často nepřipouští. Vágnerová 2007 se zmiňuje, že emoční vazba mezi partnery je však velice labilní a proměnlivý faktor, a tak nemůže být zárukou stability manželství.

Manželství může zaniknout smrtí jednoho z partnerů nebo rozvodem, avšak ne vždy tomu bylo tak. Například církve jako taková rozvody povolovala jen pokud nebyl naplněn manželský akt, nebo jeden z manželů porušil manželský slib a byl nevěrný.

2.1.3 Polygamie

Polygamie je řecký termín známý jako mnohomanželství, který představuje skupinu lidí, kteří navzájem spolu žijí a udržují sexuální kontakt. Tento druh sounáležitosti provází lidstvo již od samého počátku, i přes to že v mnoha náboženských skupinách je zakázána. Toto soužití je například povoleno v muslimských státech nebo mezi lidmi věřící v mormonskou víru. V našem státě je tady toto soužití oficiálně zakázáno, avšak i zde se najdou lidé žijící tímto způsobem života. V rámci polygamie žil i jeden z nejváženějších psychologů historie Freud, který žil se svojí ženou a její sestrou. Polygamií můžeme dělit na polyandrii a polygynii.

Polyandrie:

Polyandrie je forma soužití, kdy se skupina mužů stará o jednu ženu. Hlavním úkolem mužů je zabezpečit ženu, která má pouze na starost potomky a domácnost. Podle Petra Weisse (2010) jde o vzácný úkaz mezi lidmi, který můžeme nalézt spíše u primátů nebo jiné formy živočišných druhů. Jde o formu polygamie, která nikdy nebyla ve světě moc vydána. Stanislav Komárek (2012) se ve své knize vyjadřuje k polyandrii tím způsobem, že tento druh soužití je velmi vzácný a lze ho nalézt v Nigérii nebo u Tibetanů v Indii a podobných etnických skupin

Polygynie:

Polygynie je v dnešním světě více vydána a praktikovaná forma soužití než polyandrie. Jde o formu manželství, kdy jeden muž má více manželek. Toto soužití převážně praktikují Islámsky založení věřící, kteří již mají omezený počet žen na jednoho muže. Tato forma soužití může fungovat vícero způsoby, jeden ze způsobů je, že muž má v 1 domě všechny ženy, které se starají o něj, děti a domácnost. Dalším možným způsobem se uvádí, že každá z žen má vlastní domácnost, které manžel pravidelně navštěvuje za určitý časový úsek.

2.1.4 Volný vztah

Dle rozhovoru s psychoterapeutem Lucianem Kantorem (2012) není žádná přesná definice volného vztahu. Dle jeho názoru je volný vztah pouze o intimním soužití s jedním partnerem, kde každý si žije svým osobním životem a do tohoto vztahu ani jedna strana nezapojuje emoce. Mnoho lidí vidí výhody ve volném vztahu v tom, že nezažijí žárlivost, emoční vazba není tak silná, takže v případě zklamání bolest rychle přejde a v případě nalezení vhodnějšího partnera se zde nemusí řešit problémy s rozchodem a veškeré souvislosti s ním spojené. Pokud bychom tento vztah nazvali oblíbeným slovním spojením dnešní generace, tak bychom ho mohli pojmenovat kamarádi s výhodami. Tento typ vztahu je častější mezi mladší generací lidí, kteří stále hledají sami sebe a co od vztahu chtějí anebo nemají zájem se citově vázat k jiné osobě. Volný vztah mají častěji osoby, které prošli vážným vztahem a momentálně se snaží najít sami sebe, nebo nemají zájem se citově vázat. Z volného vztahu se může stát i vážný vztah, a to hned několika způsoby, jako jsou například otěhotnění ženy, navázání silné citové vazby, vysoká věková hranice, kdy ani jeden z partnerů nechce prožít zbytek života sám, vhodné soužití partnerů, kdy ani jeden z nich nemá nutkání hledat jinou osobu. Nelze říci, zda volné vztahy preferují spíše heterosexuálové nebo homosexuálové, avšak volnější vztahy jsou častěji preferované u mužského pohlaví.

2.2. Důsledky vztahu

Každý vztah zanechá na každém z partnerovi nějaká citová a fyzická poznamenání, která mohou mít jako pozitivní, tak i negativní vliv. Tyto důsledky mohou začít již v průběhu vztahu a mohou být viděny na intenzitě projevování na jedinci. Důsledky také

nemusí ovlivnit jenom partnery, ale i jejich okolí, jako jsou rodina a přátelé. Mezi důsledky můžeme řadit i psychické, materiální a fyzické následky. Fyzické a psychické následky jsou na sebe propojeny.

Negativní fyzické následky zanechávají stopu na lidském těle, které nemusí být viděny pouhým okem, může jít o poruchu stravování, nadměrné hubnutí, fyzické poškozování, nedostatek spánku, snížená fyzická kondice, obezita a snížená imunita. Naopak pozitivní fyzické následky mohou všechny výše vyjmenované problémy napravit, nebo jejich stav vylepšit. Díky vztahu se osoba může více zajímat o svůj vzhled a lépe o sebe pečovat nejen co se týče vzhledu, ale i stravování a spánku, který má především velký vliv na fyzickou podobu člověka, ale i na psychiku.

Psychické důsledky ovlivňují nejen vztah osoby ke svému okolí, ale taky k sobě samému a na jeho myšlení a názory. V případě negativních důsledků to může být odmítání komunikace, stranění se rodiny a přátel, uzavření se do sebe samého, které vedou k osamělosti a izolaci. Jako další můžeme vyjmenovat časté změny nálad, které mohou vést až k depresím nebo úzkosti. Díky negativním psychickým důsledkům zvládáme hůře i stresové situace a konflikty. V případě pozitivních psychických důsledků z člověka vyzařuje takzvaná pozitivní aura, která přitahuje lidi. Mezi pozitivní psychické důsledky řadíme přesné opaky již vyjmenovaných negativních důsledků, kdy v případě odmítání komunikace a stranění člověk nemá nejmenší problém se vidět a komunikovat s lidmi, avšak tady tato situace je individuální a lidé tento vliv vnímají jako pozitivní. V případě pozitivního důsledku přímo ve vztahu, nebo ke vztahu k osobě může být větší zodpovědnost ke svým činům a projevům, dalším činitelem může být změna svých zlovyků nebo naprosté jejich potlačení, dokonce vztah může mít i schopnost naprosto změnit lidské názory a motivovat osobu k lepším výkonům.

2.2.1 Spokojenost ve vztahu

Spokojenost ve vztahu můžeme definovat jako štěstí po boku partnera, které nás uspokojuje po citové a fyzické stránce. Spokojenosti ve vztahu lze dosáhnout hned několika způsoby, a to například pomocí malých drobností jako jsou pozornost, naslouchání, dárky, tolerance, respekt, překvapení. Jedním z mnoha způsobů, jak lze udržovat spokojený a harmonický vztah je komunikace. Díky komunikaci lidé vyjadřují své emoce a hned je projevují, pokud lidé nekomunikují a zadržují v sobě negativní

myšlenky a pocity, tak v momentě, kdy ze sebe tyto negativa dostanou to bývá mnohem horší, než kdyby je postupně řešili a snažili se na nich pracovat. Jedním z vyjmenovaných stimulatorů ke spokojenosti ve vztahu jsou dary a překvapení. Dary nemusí být velké ani drahé, jde o myšlenku, že jste si na osobu vzpomněli a náznak náklonosti k ní, to stejné patří k překvapením, které například mohou být výlety a uspořádání oslav. Hamplová (2004) vysvětluje, že lidé jsou spokojeni tehdy, pokud se tak cítí nebo pokud o sobě říkají, že se tak cítí.

2.2.2 Krize ve vztahu

Psycholožka Radana Rovená Štěpánková uvádí, že krize ve vztahu často nastává v momentě, kdy se málo nebo i špatně komunikuje s protějškem. Partnerský vztah, který trvá delší dobu prochází vícero fázemi vztahu, které mají jak stinné, tak i světlé stránky. Mnoho lidí udává, že krize nastává po 2,5 a 10 let vztahu, a také když jeden z partnerů zažívá krizi středního věku nebo není připraven na vážný vztah. Často za to může nedostatek volného času, díky kterému nastává únava. Tento čas se dá vždy vymezit, ale musí zde být ochota z obou stran. Jedním z nejčastějších zapříčinění krize je stereotyp, který se pro osoby stává nudný a nevyhovující. Další z nejčastějších příčin krizí jsou hádky, které mohou zapříčinit již vyjmenované faktory jako je stereotyp, málo komunikace, únava, nedostatek času, nedostatečné vzrušení, ale i nedostatek sexuální aktivity nebo sexuálního vzrušení. Krize také často nastává v momentě, kdy se partneři navzájem více sblíží a poznají své zlovyky a jiné návyky nebo styl života, který překáží jejich partnerovi. Pokud už je krize ve fázi nevyhnutného rozchodu lze tento stav poznat následujícími znaky vůči partnerovi, které můžeme nalézt i pod názvem Gottmanovi jezdcí, které jsou pohrdání, zapírání, kritizování a odmítání komunikace.

3. Sexualita

Vznik pojmu sexualita datujeme k roku 1800. Hartl Pavel a Hártllová Helena (2010) popisují sexualitu jako souhrn biologických a psychologických jevů a projevů se vztahem k pohlavnímu životu. Coleman (2008) zase popisuje sexualitu jako základní prvek lidské identity. Sexualita nijak nepolétá kolem nás, můžeme si jí představit jako obal nebo auru, která z nás vyzařuje v určitém sociálním prostředí. *“Sexualita je sice pud, ale to, jak s ní zacházíme, je dáno sociálně“* (Fafejta, 2004, s. 8). Můžeme říci, že sexualita je biologickou potřebou, která naplňuje a obstarává duševní a tělesné potěšení člověka.

Sexualita a přístup k ní se lišil po celém světě ve všech historických dobách. Za důležitý faktor ve vnímání sexuality si můžeme uvést sociální aspekty lidí jako náboženství a kulturu. Sexuální hodnoty a tradice se neustále mění, vyvíjí a také objevují. Tyto hodnoty můžeme nalézt v již zmiňovaných kulturních záznamech v podobě památek, divadelního umění, deníku, knih a muziky. *“Co je v jedné kultuře normální, přirozené, a proto bezproblémové, může být v jiné tvrdě sankcionováno“* (Fafejta, 2004, s. 21).

V dnešní době je považováno za normální bavit se mezi přáteli otevřeně na téma sex a sexualita, avšak A FarfánováBarriosová (2014) se zmiňuje ve své knize o tom, jak sexualita byla v křesťanské zakázané téma a lidé byli velmi omezováni na toto téma.

3.1. Sexuální orientace

V následující části rozeberu důležitou součást lidské sexuality, která v moderním pojetí se rozděluje na heterosexuality, homosexualitu, bisexualitu, transgenderismus a intersexualismus.

Sexuální orientaci lze definovat jako erotickou, emocionální a fyzickou přitažlivost nebo náklonnost k jiné lidské bytosti. V člancích a odborné literatuře na téma sexualita a sexuální orientace můžeme nalézt zmínky hlavně o moderních tématech homosexuality a bisexuality.

Lidské bytosti již od svého počátku vždy nebyli sexuálně přitahováni pouze jedním pohlavím, za zmínku stojí zmínit vztahy ve starověkém Řecku a Římě, kdy se například homosexualita a bisexulita normálně provozovala a byla brána tamní společnosti přívětivěji než tou dnešní. Poddruhy v rámci sexuální orientace jsou velice častým

tématem náboženských, ale i politických machinací, které mohou mít jak pozitivního, tak i negativní důsledky v určitých státech, nebo skupinách.

3.1.1 Heterosexualita

“Heterosexualita je ve společnosti normativní. Určuje mnohé sociální normy a hodnoty, jsou jí podloženy tradiční sociální instituce jako manželství a rodina“ (Fafejta, 2004, s. 76)

Heterosexualita je postavená ve světě jako dominantní orientace, která znamená sexuální náklonnost k opačnému pohlaví v podobě fyzické, sexuální a citové stránky. V dnešní společnosti je být heterosexuálem bráno jako samozřejmý jev a jsou skupiny lidí, které neuznávají jiné sexuální orientace, tito lidé vyznávají takzvaný pojem heteronormativita, který si můžeme vysvětlit jako názor o přesvědčení, že pouze heterosexualita je jediná správná orientace, tento pojem je i často spojován s homofobií.

3.1.2 Homosexualita

“Homosexualita bývá chápána jako opak heterosexuality: jedince nepřitahují osoby opačného, ale stejného pohlaví“ (Fafejta, 2004, s. 83).

Lidé mající homosexuální orientaci jsou přitahováni sexuálně, fyzicky a citově k osobám stejného pohlaví. V dnešní době se homosexuálům mužského pohlaví říká slovem gay, které si můžeme přeložit jako radostný, bezstarostný člověk. Tento pojem může být v určitých skupinách hanlivý, avšak většina mužů mající orientaci na muže sami tento pojem používají a neberou ho jako hanlivý. V případě žen orientované na ženy se jim říká lesby, tento název byl převzat díky pověře na řeckém ostrově Lesbos, který údajně osidlovali pouze homosexuálně zaměřené ženy.

Pojem Homosexualita poprvé použil v roce 1869 Karl Maria Benkertznámý též jako Kertbeny a definoval ho jako lásku k člověku, které má stejného pohlaví. Homosexualita byla v průběhu dějin povolována a zakazována, záleželo na náboženství, zemi a kontinentu, kde se lidé vyskytovali. Jako největší odpůrce homosexuality v rámci historie si můžeme uvést katolickou církev, která se jistým způsobem snažila homosexuály přeučit na heterosexuály anebo se těchto lidí zbavovala. Mnoho lidí kvůli strachu zatajilo svoji orientaci po celý svůj život ti, jenž se přiznali, tak se na ně bylo díváno s odporem

a měli v rámci života a svého okolí velké nevýhody. V českých zemích byli homosexuálové a jejich práva uznána na stejné úrovni jako práva, která měla do té doby heterosexuálové

až v roce 1990. Oficiálně se udává že původně bylo v Českých zemí legálně povolen homosexuální styk již v roce 1962. I přesto, dovolím si říci výhru pro homosexuály, zde byli lidé, spousta jich je i dnes, která homosexuály doslova nesnáší a odmítá je ve společnosti. Od roku 2006 mají možnost homosexuálové se úředně zapsat jako registrovaní partneři, tedy manželé. V dnešní době nemůžeme brát homosexualitu, jako menší skupinu a můžeme si všimnout, že homosexuálních jedinců neustále přibývá.

3.1.3 Bisexualita

Bisexualita je sexuální orientace, kde jedince přitahují sexuálně, fyzicky a citově pohlaví ženského i mužského typu, takže nemůžeme mluvit o homosexualitě ani heterosexualitě. Bisexualita je častější než homosexualita zvláště u ženského pohlaví. *“Pro jedince, kteří se veřejně hlásí k bisexualitě, může nastat několik problémů. V tom smyslu, že je jejich bisexualita sama o sobě zpochybňována, protože se lehce mohou skrýt v heterosexualitě“* (Janošová, 2000, s.18-19). Bisexualita byla častý jev ve starověkém Řecku a Římě, kde tady tato orientace byla běžně praktikovaná hlavně mezi vznešenými rodinami vzájemně mezi sebou nebo s otroky. V té době nešlo ani o lásku, ale o možnosti experimentu a ukojení sexuálního chtíče.

4. Emoce

Slovo emoce má spoustu definic a více teorií na kořen slova Emoce. Jedním z těchto kořenů je slovo latinského významu *emovere*, které dokážeme přeložit jako vzrušovat. Další z kořenů tohoto slova je podle psychologa Milana Nakonečného *motio*, které můžeme přeložit jako pohyb, pan Nakonečný zároveň definuje Emoce jako spontánní reakce na určité vnitřní a vnější podněty, které aktuálně působí, ale mohou je vyvolávat také očekávání spojená s určitými představami. Jedna z dalších definic emocí

je od paní Stuchlíkové (2007), jsou to velice citlivé a proměnlivé komplexní jevy, pomocí kterých reagujeme na důležité okamžiky v našem prostředí.

Emoce jsou stavy projevující se na lidském chování a vnímání, které má za vinu určitý podnět nebo událost, která ovlivňuje osobu, ale i osoby, které jsou s ní ve styku nebo kontaktu. Pojem emoce si často lidé pletou s afektem v případě projevování svých pocitů. Podle Ivy Stuchlíkové (2007) je pro emoce charakteristická citlivost a proměnlivost. Nedá se říci, jak dlouhou dobu můžeme určité emoce prožívat, nejsou tedy nijak časově ohraničené a u každého člověka je vnímání individuální. Různé emoce mohou následovat vzápětí jedná po druhé, tento jev se nazývá emoční epizoda. Stuchlíková (2007) se zmiňuje, že důvodem určité nálady bývají emoční události nebo nějaké konkrétní emoce.

Díky emocím můžeme poznat pocity osob, s kterými komunikujeme, avšak i tady tento jev není pravidlem, jelikož spousta osob dokáže své emoce ovládat a předstírat. Pro lidskou psychiku není dobré potlačování svých emocí na příliš dlouhou dobu, jsou momenty v životě, kdy toto potlačení může být i pozitivní dopad například pro studenty na zkouškách, při tragédiích v rodině. V učebnicích obecné psychologie od Plhákové (2004) můžeme nalézt zmínku o tom, že emoce se skládají ze tří vzájemně propojených komponent, a to emocionální prožívání, fyziologické změny a výrazové chování.

4.1 Sociální emoce

Stuchlíková (2007) uvádí, že lidé jsou stvořeni tak, že problémy řeší vzájemně propojení vztahy – jsou sociální.

Mezi nejčastější sociální emoce řadíme lásku, stud, žárlivost. Do sociálních vztahů, a tedy i kontaktu zasahují emoce, které mohou působit krátkodobě, ale i dlouhodobě. Sociální emoce mají velkou váhu na vztahy mezi lidmi v soukromém a pracovním životě, protože tyto emoce ukazují osobní temperament a vystupování člověka, které je souzeno společností. Ivan Slaměník (2011) vysvětluje ve své knize, že sociální emoce nemají biologický základ, plně se rozvinuly u člověka, pramení především ze sociálního srovnávání a vedou ke specifickým způsobům chování a vyznačují se dlouhodobějším trváním.

Sociální emoce jako takové jsou ovlivňovány normami společnosti, ve které se nacházíme. Každá společnost může mít jiné normy, hodnoty a pravidla, která jsou pro ni vhodná a přijatelná. Díky těmto faktorům může potom společnost srovnávat chování osob ve společnosti s mezirozdíly u chování lidí. Tímto vznikají určité sociální emoce mezi lidmi. Slaměník (2011) uvádí, že emoce jsou základem chování ve vztazích, do kterých každý člověk náleží. Dále se zmiňuje o tom, že negativní emoční události jsou spojeny s negativním prožíváním, které by mělo být ve vzájemné interakci jedinců co nejkratší

4.2 Emoční gramotnost a emoční inteligence

Emoční gramotnost se dá také nazvat jako základní vědomosti o emocích a dovedností, které nám pomáhají tyto emoce rozpoznávat, regulovat a používat v profesionálním a soukromém životě.

Dle Ivy Stuchlíkové (2007) ke klíčovým složkám emoční gramotnosti patří:

- emoční sebeuvědomování (chápání příčin emocí)
- regulace emocí
- komunikace emocionálního obsahu (co cítím a co cítíš ty) a empatie ▫ osobní rozhodování (s ohledem na to co cítíme a co si myslíme), usměrňování sociálních vztahů

Emoční inteligence je termín používaný psychology, který popisuje, zvládnutí kontroly jedinců nad svými emocemi a jejich schopnost reagovat na emoce dalších lidí. Stuchlíková (2005) uvádí, že emoční inteligence se vztahuje ke schopnosti rozpoznávat významy vlastních emocí a emocí druhých lidí a využívat toho při posuzování a řešení problémů. Není jednoduché v dnešní době ovládat své emoce, ale lidé, kteří mají tuto schopnost nebo

si jí v průběhu času dokázali vytrénovat, tak dokáží zvládat nepříjemné situace, které mohou vzniknout až v konflikt, vcítit se do jiných osob a rozpoznat jejich potřeby.

4.3 Emoční vazba

Emoční vazba, kterou můžeme nazvat i citových vztahem, vzniká utvořením pouta k určitému objektu, zálibě nebo bytosti, takže není nutné, aby tento speciální typ emoce byl směřován výhradně k živému tvor. Emoční vazby mohou být vrozené, získané nebo náhodné. Nejčastějšími druhy těchto emocí jsou láska, nenávisť, přátelství, obdiv, závist. Citový vztah není vždy kladný, jedním z takových stavů může být například citová deprivace. Nejvíce

4.4 Emoce a jejich vliv

Vliv našich emocí může mít jak pozitivní, tak i negativní dopad na naše okolí nebo naše zdraví z hlediska fyzické a psychického. Emoce se k nám dostávají při jakékoliv situaci a ovlivňují člověka více než si dokáže uvědomit. Za emocemi stojí hormony, které vypouštíme při každé situaci, tyto hormony nazývané dopamin, serotonin a kortizol. První jmenovaný hormon dopamin slouží pouze jako přenašeč impulsů. Serotonin se lidově nazývá hormon štěstí, který se nachází v krevních destičkách a projevu se v okamžiku kdy osoba pociťuje radost a spokojenost. Poslední zmiňovaný faktor Kortizol je také nazýván jako hormon stresu, který sice funguje jako ochranný hormon, avšak ve velkém množství způsobuje vysoký krevní tlak, nevolnost, ale i ovlivňuje psychologický stav člověka a může vyvolávat deprese.

V případě negativních dopadů na lidskou bytost si můžeme vyjmenovat hned několik faktorů jako je stres, vztek, smutek, nepochopení, samota, duševní nepohoda. Tyto faktory ovlivňují lidskou psychiku a tím provází i změny ve zdravotním stavu, které mohou provázet migrény, nevolnost, střevní potíže, vysoký krevní tlak, nechutenství ke stravě. Pokud osoba trpícími negativními emocemi brzy nevyhledá pomoc, nebo si neuvědomí vážnost svého stavu, tak je velká šance, že se nikdy nevyhlídí a jeho zdravotní stav se bude jenom zhoršovat až do jeho úmrtí.

5. Vymezení pojmu chování

Chování je projev lidského jednání na konkrétní podnět nebo situaci, který osoba prožívá v určitý moment svým ojedinělým způsobem, který hodnotí ostatní lidé v okolí a nemusí být vždy přijatelný společností. Osoba své chování může přizpůsobit situaci, toto chování nazýváme adaptivní anebo vyjadřuje své skutečné pocity, a to nazýváme expresivní. Dříve se v psychologii užívali termíny Dispozicionismus a Situacionismus. Dispozicionismus znamená, že chování je výsledkem vnitřních vrozených dispozic narozdíl od Situacionismu, který je naprostý opak a znamená, že chování je výsledkem dané psychosociální situace. V dnešní době se tyto dva pojmy již nepoužívají, jelikož chování je chápáno jako výsledek obou těchto pojmů, které se navzájem proplétají a ovlivňují.

V oblasti psychologie můžeme nalézt několik základních stanovisek, které se snaží vysvětlit důvody lidského chování a projevu, patří mezi ně stanoviska:

- biologické
- behaviorální
- kognitivní
- psychodynamické
- humanistické
- vývojové
- sociálně konstruktivní
- systemické
- konfliktní

Pešatová (2003) ve své knize uvádí, že chování je jednou ze stránek psychické činnosti, kterou se osobnost člověka projevuje navenek. Lidská psychika je jednotou chování a prožívání. Každé chování má svou sociální dimenzi, protože je vyjádřením vnitřního stavu osobnosti a je komunikací (sdělováním tohoto stavu, včetně emočního vyladění) bezprostředních pocitů a postojů k sobě a světu.

Člověk může několikrát zažít stejnou situaci, ale jeho chování a následná reakce se může lišit díky citovém rozpoložení, společnosti, ve které se nachází, prožitými zkušenostmi od poslední zkušenosti anebo změnou osobností. Chování nemusí mít žádné

zvláštní projevy, které společnost odsuzuje, ale většinou je pozornost věnovaná lidem, kteří se vychylují od společensky dané normy, která může zahrnovat hlasité výroky, nebo zvláštní fyzické projevy. Důvody proč člověk mění své chování může být podle Pešatové (2006) situace, ve které se nachází, vliv prostředí, způsob prožívání situace a vliv vznikajících emocí, které vznikají při konkrétní prožívané situaci.

Pešatová (2006) uvádí, že každé chování má svou sociální dimenzi, protože je vyjádřením vnitřního vztahu osobnosti a je komunikací bezprostředních pocitů a postojů k sobě a světu, tj. sdělování tohoto stavu včetně emočního vyladění.

Chování nemusí být projevено jenom výše zmíněnými hlasitými výroky nebo zvláštními fyzickými projevy, ale může se projevovat určitými výstupy a jednáním, které je pro osobu typické, sem můžeme zahrnout i neverbální komunikaci. Sigmund Freud tvrdí, že naše chování řídí a způsobuje ego, které vyhodnocuje tlak ze stran ega, ID a SuperEga.

Každá osoba se nachází v určitých sociálních skupinách, ve kterých se jinak chová a projevuje, některé z těchto skupin jsou z určitých zájmů a koníčků, rodina, přátelé, škola. Naše chování v těchto skupinách říká ostatním členům, kdo jsme.

5.1 Chování v rodinném prostředí

Langmaier a Matějček (2011) popisují rodinné prostředí jako prostředí, které je utvářeno především rodiči dítěte, tedy matkou a otcem. Při tvorbě rodinné atmosféry se však nemohou opomíjet i ostatní děti v rodině, tedy sourozenci.

Prostředí jako takové má velký vliv na chování člověka. Sama Vágnerová zmiňuje, že rodina má dominantní vliv na jedince, jelikož je to prioritní a hlavní místo, kam člověk přijde v jakékoliv situaci. Díky rodinnému vlivu získáváme a vyvíjíme svoji osobnost a charakter, který se tvoří od narození až po dospělost. Rodina je hlavní skupinou v procesu socializace osobnosti ve společnosti. V rodině máme prostředí, do kterého se narodíme a přebíráme jeho hodnoty. Fischer a Škoda(2009) uvádí ve své publikaci, že rodinné prostředí se může stát samo sobě zátěží.

“Rodina je společenská skupina spojená manželstvím nebo pokrevními vztahy, odpovědností a vzájemnou pomocí“(Hartl, Hartlová, 2000, str. 512).

Chování v rodinném prostředí se může velice lišit od chování v jiném prostředí, osoby v rodinném prostředí jsou častěji více uvolněné, nemusí se přetvařovat, avšak dávají si větší pozor, o čem debatují a jakým způsobem debatují, avšak tyto způsoby projevu nemusí být vždy přesné a mohou být předstírané i v rodinném prostředí. Častým jevem, který lze pozorovat u mladších jedinců, u kterých se vyvíjí osobnost je častá náladovost, rozpory s hlavou rodiny, snaha zvýšit svůj sociální status v rodině anebo naopak naprosto se odcizit od tohoto prostředí. Rodinné prostředí má vliv na naše rozhodování, komunikaci, způsob myšlení.

5.2 Chování v přátelském prostředí

U každého člověka je přátelské prostředí individuální a nedá se zcela určit, kde se každý osoba cítí komfortně, spokojeně a mezi lidmi, kterým důvěřuje a považuje je za přátele. Jedno z takových přátelských prostředí může být již výše zmiňované okolí rodiny. Dalším důležitým prostředím, s kterým se setkává téměř každý jedinec je prostředí školní. Pokud opomineme povinnosti vzdělávání, které každý student nebere pozitivně, tak zde můžeme najít kolektiv lidí, kteří mohou být stejného věku. Ne vždy se člověk cítí ve školním prostředí přátelsky, jelikož si nemusí rozumět se svými vrstevníky a spolužáky, z mnoha důvodů jako mohou být i jiné zájmy. Další z těchto prostředí může být zájmový nebo sportovní kroužek, kde se setkávají osoby se společnými tématy a nadšením pro určitou činnost. Jedním z novějších prostředí 21. století je internetové prostředí her, zájmů a internetu, kde se v dnešní době nehledí na věk, ale pouze o zájmy a společensko-sociální vazbu. V přátelském prostředí se nebojíme vyjádřit a projevit způsobem, který je nám vhodný a nemáme důvod se za sebe stydět. V každé sociální skupině se můžeme projevovat jiným způsobem vyjadřování, které navzájem mohou naše skupiny odsuzovat, i když tato situace není pravidlem.

Pokud se nebudeme bavit o prostředí sociálním, ale i materiálním, tak přátelské prostředí je takové, v kterém se cítíme bezpečně a komfortně. Tato prostředí můžeme nalézt díky našim zájmům anebo si je také vytvořit. Tvorba tohoto prostředí může být náročná co se týká finanční i fyzické stránky, ale i naopak to může být rychlá, levná a nenáročná tvorba, která nemusí být nijak speciálně vybavena. V dnešní době se tato přátelská prostředí snaží vytvořit i zaměstnavatelé pro své zaměstnance. Na pocity, které pracovníci prožívají v práci má velký vliv prostředí, díky vhodnému prostředí zaměstnanci

odvádějí daleko lepší a kvalitnější práci s lepším nasazením. Mezi takové prostředí můžeme považovat kavárny, čajovny, dětské kroužky, sportovní kroužky, bary, noční kluby, divadla a jiné.

5.3 Chování v neznámém prostředí

Symptomy, které může člověk prožívat v neznámém prostředí jsou individuální, nejčastěji je osoba vystavena většímu riziku stresu, nevolnosti, nervozity, slabosti, únavy a může se zde i objevit pocit ztráty bezpečí. Ne vždy, ale osoby nacházející se v neznámém prostředí jsou vystavovány negativním emocím, jsou zde tací lidé, kteří tato prostředí vyhledávají a zkoumají nejen jako pracovní povinnost, ale je to jejich obliba při trávení volného času. Při těchto pozitivních myšlenek se v člověku projevu napětí, adrenalin, zájem o neznámé, pocit být živ, vzrušení, volnost, vášeň a tyto emoce se mohou neustále měnit, přibývat a ubývat v průběhu bádání. Bývá pravidlem, že v neznámém prostředí se osoba více rozhlíží po okolí a snaží si toto okolí zapamatovat a adaptovat se na něj. Čím více strávíme času na jednom místě, tím si na něj rychleji zvykneme a nebudeme se cítit nekomfortně. Jedna z mnoha příčin neznámého prostředí je odmítání komunikace, za kterou můžeme uvést vícero příčin jako například: nevhodné prostředí, nepříjemná lokalita, nesympatická společnost a jiné.

5.4 Chování k partnerovi

Chování jako takové se často mění mezi partnery po uplynutí určité doby ve vztahu, a proto nynější téma budu popisovat ze svého úhlu pohledu. Doba, při které se chování mezi partnery může měnit nelze konkrétně specifikovat, protože každý vztah je jedinečný, a to platí i o partnerech. Jako častý úkaz si můžeme všimnout, že na počátcích vztahu jsou partneři od sebe zlehka odtažití, mohou se mezi sebou stydět a nesdělují si mezi sebou nejdůvěrnější informace, tady tyto bariéry se postupem času, ale mohou prolomit.

Jedním z častých typických projevů chování na začátků vztahů je i nadměrná pozornost, které si můžeme všimnout nošením drobností, zvýšenou podporou, časté trávení volného času, výpomocí, častější komplimenty anebo zvýšenou pozorností při komunikaci. Všechny tyto projevy náklonnosti se v průběhu vztahu stávají méně častými, v mnoha případech se tyto projevy mohou omezit nebo úplně vymizet.

Samozřejmě každý vztah nemá jenom pozitivní chování mezi partnery, ale patří zde i to negativní. Toto chování se při vztahu objevuje, až po určitém čase, kdy odpadnou jisté komunikační a fyzické bariéry mezi partnery, za některé problémy nemusí čistě jenom partneři, ale velký indikátor problému zde může hrát i blízké okolí v podobě rodiny, práce a přátel, kdy se k partnerovi můžeme chovat odlišně v těchto tří různých pro nás sociálních skupinách. Mezi určité projevy můžeme vyjmenovat nadměrnou hlasitost při mluvě, která může vyústit až k řevu na partnera, neochota výpomoci v domácnosti, agresivní chování a projevy, návyk na návykových látkách a alkoholu, odmítání komunikace, intimního kontaktu a trávení času, celková neochota být v partnerově přítomnosti a nevěra.

6. Výběr partnera

V rámci možností při výběru partnera nebyly vždy stejné možnosti jako je tomu v dnešní době. Ještě před necelým stoletím bylo v Evropě považováno za normální jev domluvená manželství ze strany rodičů nebo nejbližší rodinné vrstvy, tyto domluvené sňatky se nyní stále provozují na určitých kontinentech. Smyslem domluveného partnerství a následně manželství se utužili vztahy mezi rodinami a tvořili se nové možnosti pro určité skupiny lidí, tento přístup při výběru nazýváme partnerství sociologicko-psychologické nebo endogamní *“Při endogamii se partnerský výběr přizpůsobí naší náklonnosti k matce nebo otci, zatímco exogamie znamená výběr partnera, který se od matky nebo otce co nejvíce liší“* (Willi, 2006, s. 108). Výběr partnera taky byl často omezen kvůli dostupnosti, která v dnešní době nemá tak velký vliv díky moderním technologiím jako jsou pozemní komunikace a internetová komunikace. Již Sigmund Freud (1914) rozlišoval ve své psychoanalytickém přístupu dva typy způsobu, které lidé využívají, i když si toho nemusí být vědomi při výběru partnera. Jedním ze zmiňovaných typů tohoto výběru se nazývá anaklytický, kdy vybraný partner nám nahrazuje rodičovskou lásku. *“Zážitky ve vztahu s matkou a otcem, s manželstvím rodičů mají na výběr partnera výrazný, ale nikoli jediný vliv“* (Willi, 2006, s. 108). Druhý zmiňovaný typ výběru se nazývá narcistický, tento typ výběru se nám snaží zajistit lásku osoby, která by nás milovala jako mi sami sebe.

Partnera jako osobu, s kterou chceme navázat určitý druh vztahu nenavazují pouze lidské bytosti, ale určitý druh partnerství navazuje i zvířata. Pokud už osoba si vybírá partnera, tak by to měla být osobnost, s kterou by chtěla strávit zbytek života nebo většinu jeho času. Partner jako takový uspokojuje naše potřeby a naplňuje život. Při výběru partnera nám

často může zastínit racionální pohled na osobu a její kladné a negativní vlastnosti zamilovanost anebo touha po protějšku. Výběr partnera je u každé osoby individuální a nedá se zcela vysvětlit z jakého důvodu jsme přitahováni určitými osobami a z jakého důvodu naopak jinými nejsme.

“Výběrem partnera je položen základní kámen skutečného milostného vztahu, a proto se právě tady často hledá základ budoucích párových konfliktů“ (Willi, 2006, s. 106).

Ideální partner je osoba, která má pro svůj protějšek nejvhodnější kombinaci fyzických a psychických faktorů.

6.1 Podmínky a předpoklady pro výběr partnera

Při výběru partnera hledáme osobu, která bude uznávat nás a naše názory, respektovat, bude se nám a naším potřebám věnovat, přijme naši osobou a všechny její klady a zápory s ní spojené, budeme s ní mít jak fyzické, tak i psychické pouto a tento stav budeme moci nazvat zamilovaností. Veškeré tyto faktory nejsou povinností při vhodném výběru partnera kvůli individualitě osobností, ale z většinové části jsou ty nejdůležitější.

Mezi určité podmínky a předpoklady můžeme brát zkušenosti z předchozích zkušeností s lidmi, které můžeme získat z našeho sociálního okolí jako je rodina a přátelé, nebo díky předchozím vztahům. Díky těmto zkušenostem můžeme vědět, jaké chování očekáváme od partnera a jaké chování naopak nestrpíme a hodláme se mu vyhnout.

Psycholog Stanislav Kratochvíl (2000) popsal ve své knize očekávání mužů a žen následujícím způsobem:

Očekávání žen

1. Posedět a popovídat (popo) - Ženy mají potřebu vypovídat se a sdílet se, mluvit o svých pocitech a zážitcích. Proto potřebují, aby je muž pozorně vyslechl a popřípadě utěšil. Většinou ženy nestojí o rady, potřebují jenom podporu a pochopení. Zato někdy se od muže očekává, že se bude sdílet se ženou. Tato komunikace může probíhat i na zcela běžná témata.

2. Duševní porozumění (dupo) - To znamená, že se žena může plně spolehnout na svého muže. Žena může manželovi sdělit jakékoliv zážitky, pocity a muž ji pozorně vyslechne a porozumí tomu, co žena prožívá. Též může žena svému muži sdělit své neúspěchy, selhání, zklamání a muž jí to nebude vyčítat, ale bude mít pro to pochopení. Muž by též měl usilovat o vzájemnost ve vztahu a neměl by se bát své ženě svěřovat a hovořit s ní o sobě.
3. Vycítit, co žena potřebuje (vypo) - Jedná se o vyšší stupeň duševního porozumění, muž by měl vycítit, jak se žena cítí a co potřebuje bez toho, aniž by žena cokoli řekla. Muž by si měl ženy všimnout a sám se zajímat a případně přispěchat na pomoc. Muž také ženu oceňuje a sleduje, kdy má žena narozeniny, svátek atd.
4. Vyjadřovat lásku celým svým životem (vyce) - Tato potřeba je zařazení všech předchozích potřeb do emočního rámce. Žena potřebuje stále cítit, že jí má muž rád. Muž to má dávat najevo slovy, obdivem, oceněním, chováním, porozuměním, zodpovědností, věrností a utvrzováním její jedinečnosti.

Očekávání mužů

1. Uvařeno, uklizeno (uu) - Muž očekává, že když přijde domů, bude mít uvařeno, jídlo bude dobré a bude mu chutnat. Též očekává, že žena po něm nebude vyžadovat pomoc při vaření. Jako samozřejmost bere, že musí být doma uklizeno, ale že některé věci muže, jako třeba náradí ne. Ideální partner z pohledu studentů psychologie 36 chá žena na pokoji. K tomu také patří požadavek muže, že musí mít vyprané, vyžehlené a zašité oblečení.
2. Sex kdykoliv se mu zachce (seza) - Tento předpoklad má muži v manželství zajistit snadné a dostupné upokojení sexuálních potřeb. Očekává, že všechno bude mít bez vlastního přičinění a partnerka bude ochotně se vším souhlasit a bude mu vždy k dispozici.
3. Obdiv stále (osta) - Muž předpokládá, že ho žena bude neustále obdivovat, bude pro ni naprosto jedinečný a bude mu to dávat najevo v soukromí i ve společnosti. Ať už muž udělá cokoli a bude vypadat jakkoli, vždy ho má žena pochválit a vyzdvihovat jeho zdatnost.

4. Nezatěžovat starostmi (nesta) - Muž nepředpokládá, že by žena po něm taky mohla chtít něco opravit nebo s něčím pomoci. Pokud po něm žena začne něco chtít, začne se vyhýbat domovu a bude raději tam, kde na něj nikdo netlačí a může si dělat, co se mu zachce.

6.2 Sexuální přitažlivost

Sexuální přitažlivostí oplývá každá lidská bytost v určité míře. Tato přitažlivost se nedá žádným způsobem ovládat a je jen čistě na náhodě jakým způsobem a koho bude tento jev ovlivňovat. Jaromír Janatu (1997) popisuje, že sexuální přitažlivost je souhra jednotlivých faktorů, které dohromady určují celkové posouzení partnera. Každá osoba má nějaké své preference, které jí přitahují, tyto preference mohou být inteligenční, emoční a vztahové povahy, ale také to mohou být fyzické a genetické dispozice. Pod názvem sexuální přitažlivost můžeme dneska spíš nalézt modernější a více laický termín užívající název sex appeal, která v překladu znamená pohlavní nebo sexuální přitažlivost a v určitých směrech i kouzlo. Ze svého vlastního pozorování jsem si všiml, že lidé, kteří jsou k sobě více pozitivní a mají velmi pozitivní hodnocení na život a svět kolem sebe pozitivně, mají více přátel, obdivovatelů a potenciálních sexuálních partnerů.

Přitažlivost může i rychle vyprchat, pokud zjistíme, že osoba není taková, jakou si představujeme a má své nedostatky z jiných kategorií, než jsou naše preference.

Mezi nejčastější preference u žen a mužů v rámci fyzické přitažlivosti patří barva očí, barva vlasů, výška, věk, váha, zdraví, vůně.

Mezi nejčastější preference žen při výběru partnera mužského pohlaví, když jsou muži dominantní, vůdčí typy takzvaní alfasamci. Dále se ženám z velké části líbí na mužích velké sebevědomí, které je doprovázeno pracovitostí. Dalším důležitým faktorem je, aby muži měli nějakou svou zálibu, která je dělá zajímavé.

V případě preference mužského pokolení často zaujmou ženy, které mají nějaká tajemství. Muž jako takový má rád výzvy a při dozvídání se projevuje zájem o ženu, které bývají, pokud je o ně zájem. Jedním z dalších důležitých faktorů je sebevědomí. Žena, která vyzařuje touto speciální vlastností má kolem sebe spoustu obdivovatelů. Nejdůležitější a téměř nejčastěji nás jak na mužích, tak i ženách přitahuje nedostupnost doprovázená lehčím flirtováním.

7. Výzkumné šetření

Ve výzkumném projektu byl použit dotazník a následně rozhovor, jako zdroj informací pro zpracování a zhodnocení na téma prvního heterosexuálního zážitku a jeho vlivu na utváření dalšího vztahu.

7.1 Cíle, metodologie a cílová skupina

Nejdůležitějším cílem této práce bylo zjistit, jakým způsobem nás a naše chování ovlivní první sexuální zážitek, a jak díky těmto zkušenostem měníme své chování a postoje v dalších vztazích.

Jako zvolení tvorby jsem si zvolil kombinaci dotazování přímo prostřednictvím dotazníku, kde na osoby není přímo vyvíjen tlak a mohou se zamyslet nad svými odpověďmi. Další zvolenou metodou kromě dotazníku je rozhovor, který bude uplatněn po vyplnění dotazníku, kde se budou rozebírat pocity a zajímavosti v rámci vyplnění dotazníku.

V rámci této práce jsem vybral 6 osob, které jsou nyní v páru. Páry se liším obgeneračním rozdílem, tedy po 20 let, takže zde máme věkové skupiny od 20 do 70 let. Dotazované páry vyplňují dotazník samostatně a rozhovor s nimi též probíhá separačně od jejich protějšku, aby zde nedošlo k ovlivnění z druhé strany.

Všechny otázky byli úmyslně proházeny, aby si lidé utřídili své myšlenky, jelikož na dotazník nebyl časový limit, mohli se kdykoliv vrátit a promyslet si své odpovědi.

7.2 Představení respondentů

Páry při rozhovoru budou vždy značeny číselně tedy u prvního páru bude muž označen M1 a žena Ž1, u druhého páru bude muž označen M2 a žena Ž2, poslední pár bude označen jako M3 a Ž3. Osoba vedoucí rozhovor bude značena písmenem T jako tazatel.

M1: 24 let, pracující, středoškolské vzdělání s maturitou, provozuje bojové sporty

Ž1: 21 let, student vysoké školy ekonomické.

M2: věk 35 let, otec dvou dětí, středoškolské vzdělání s maturitou, bývalý profesionální fotbalista, který nyní hraje nižší ligu, pracující v soukromé firmě.

Ž2: věk 34 let, 2 děti, vysoké ekonomické vzdělání, momentálně mateřská dovolená.

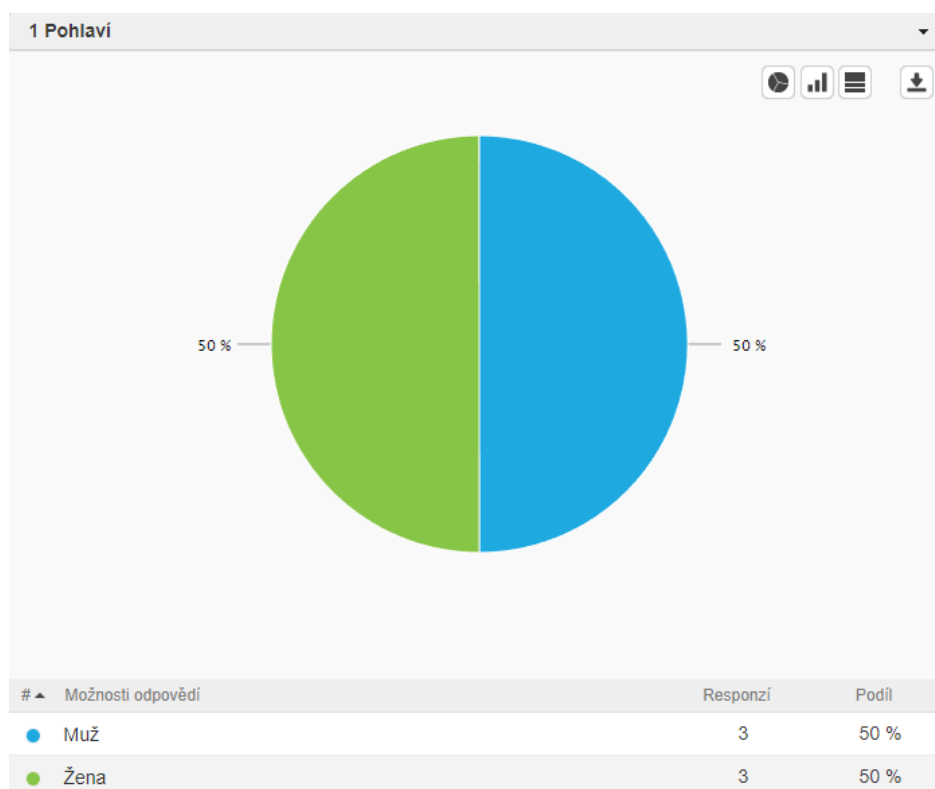
M3: 67 let, důchodce, vysokoškolské vzdělání se zaměřením na strojní inženýrství

Ž3: 61 let, invalidní důchodkyně, základní vzdělání, částečný úvazek jako hlídač objektu.

Dále bych rád podotkl, že s některými respondenty jsem v blízkém vztahu/kontaktu, takže komunikace mezi námi probíhá v přátelštější formě například v podobě tykání.

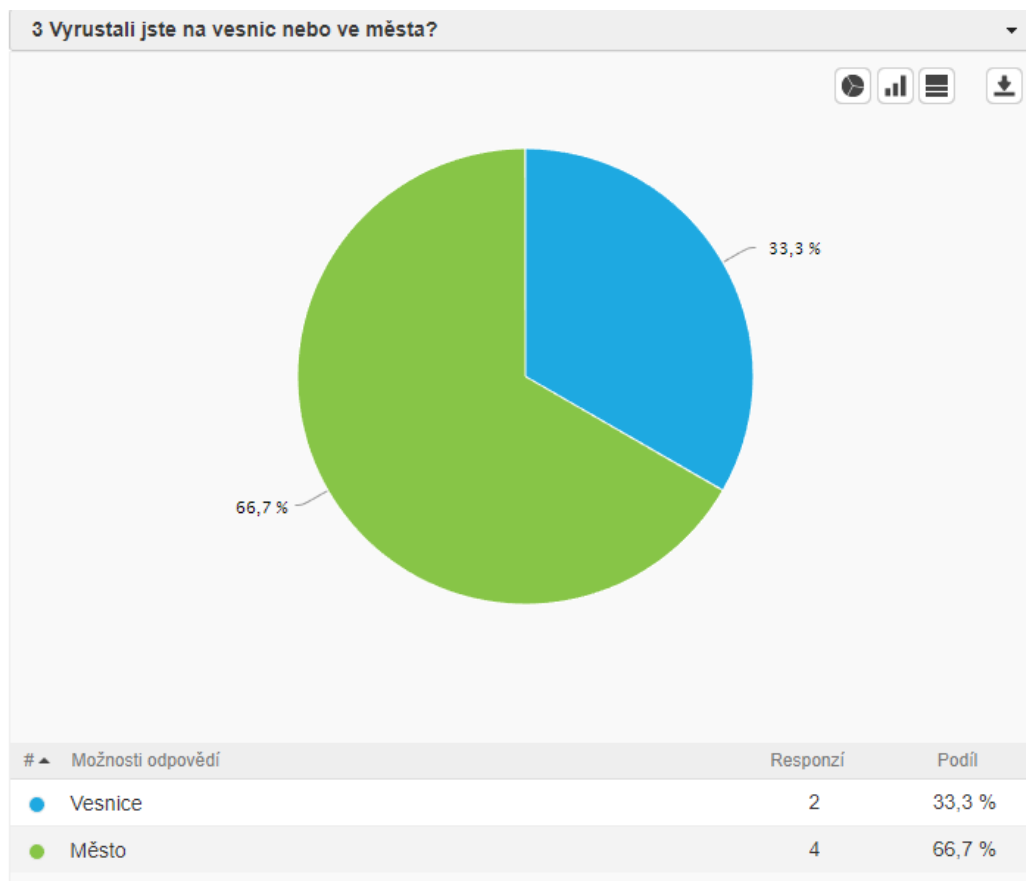
7.3 Výsledky dotazníku a rozhovory

Při otázce **číslo 1.** a **číslo 2.** jsme si již byli vědomi počtu osob, pohlaví a jejich věku, které se zde bude zkoumat.

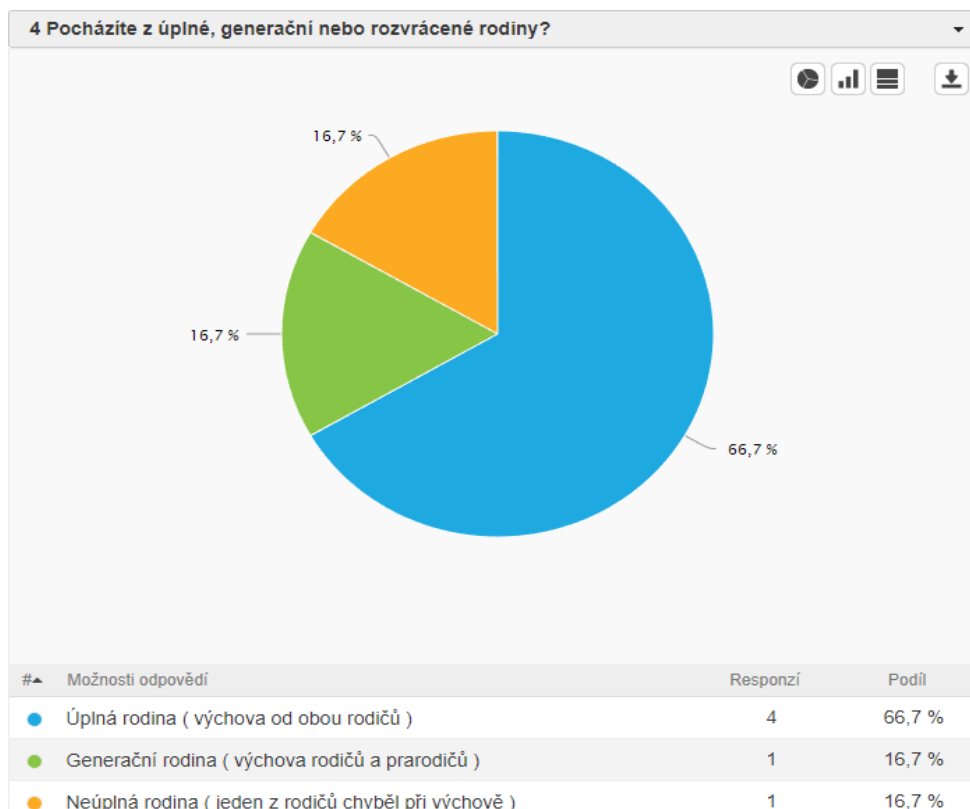
Graf číslo 1. Pohlaví

Otázka číslo 3. byla směřována na místo výchovy tedy jestli město nebo vesnice. Tady tato otázka směřuje spíše jako pomocník při budoucích otázkách.

Graf číslo 2. Vyrůstali jste na vesnici nebo ve městě?

V otázce číslo 4. měli respondenti vybrat z jaké rodiny pochází, tedy jestli z úplné, generační nebo neúplné. K této otázce jsem si připravil krátký rozhovor s M3.

Graf číslo 3. Pocházíte z úplné, generační nebo rozvrácené rodiny?

T: Zdravím jako jediný jste mi odpověděl, že jste vyrůstal v Generační rodině, jelikož jste seznámen s mým tématem, jaké to bylo vyrůstat v rodině, kde na Vás měli vliv i prarodiče?

M3: Ahoj! No já na své dětství vzpomínám strašně dobře, jelikož jsem i vyrůstal na vesnici, tak to nebyla vůbec žádná anomálie. Moje maminka pracovala jako zdravotní sestra, takže neměla na mě a mé sourozence moc času.

T: A otec?

M3: No s tátou to bylo složitější, rozvedl se s mámou, když mi bylo asi 15 let a nastupoval jsem na vojenskou školu, byl to alkoholik, ale zase musím uznat, že to byl pracant a velice zručný. Nikdo není dokonalý.

T: A jak to bylo s Vašimi prarodiči?

M3: Ti byli naprosto úžasní, strašně rád na ně vzpomínám babička furt pekla, vařila, nadávala na zvěř... Víš měli jsme spoustu zvířat, jak je na vesnici normální, takže mě učila

se o ně starat a zabíjet je. Děda ten byl taky naprosto úžasný člověk, v životě jsem ho neslyšel mluvit sprostě, vstával kolem 4 až 5 ráno, aby stihl udělat všechnu práci na poli a potom se věnoval rodině.

T: Dalo by se tedy říct, že jste měl nedostatečnou výchovu od rodičů kvůli času, takže Vás vychovávali prarodiče?

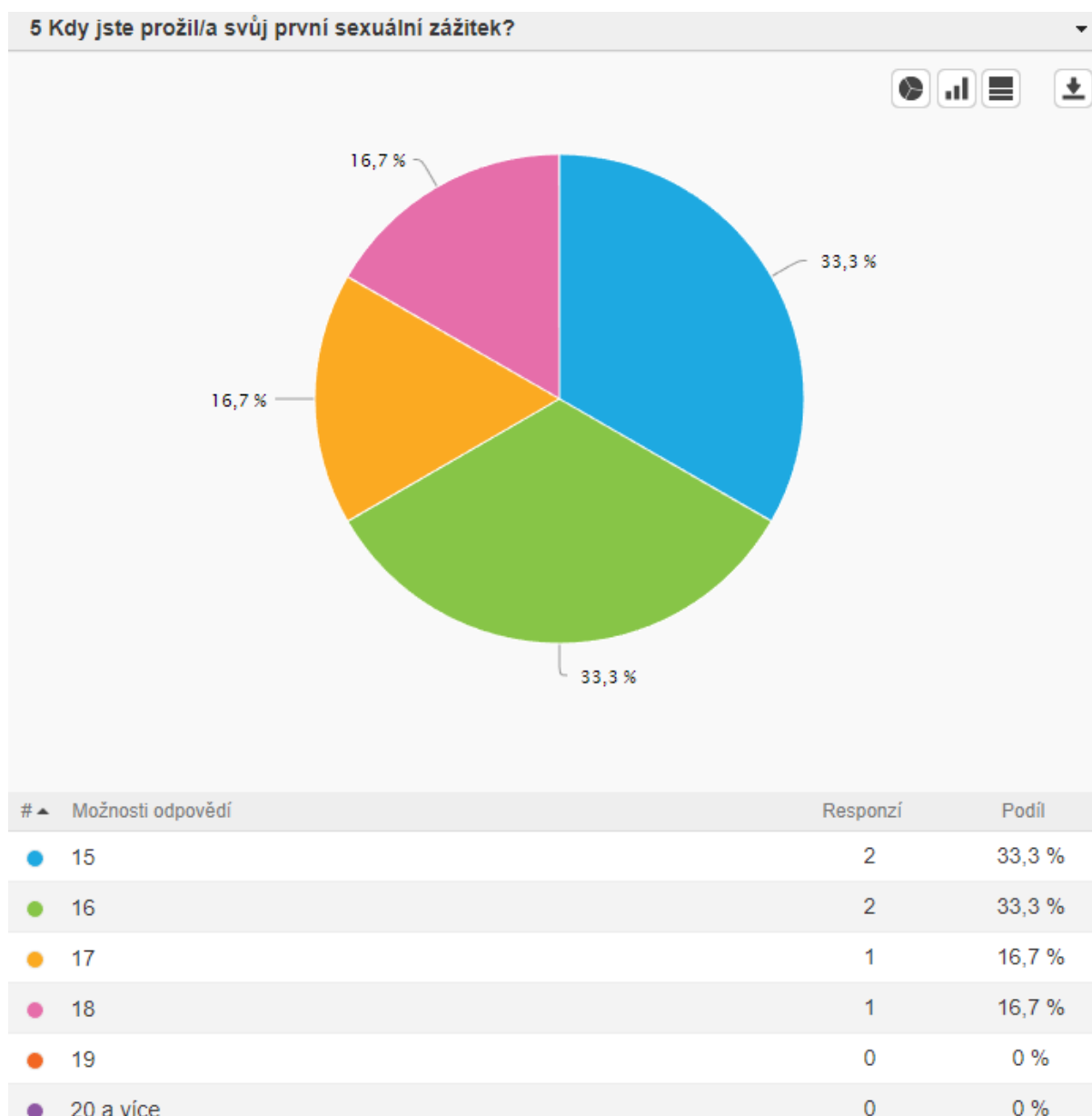
M3: To rozhodně ne, i poté co se otec odstěhoval často jsem se s ním vídal. Maminka tu pro nás vždy byla a udělala si čas, jen práce byla problém, když jsem se odstěhoval na intr kvůli škole, tak se s mými sourozenci přestěhovala už do menšího města kvůli práci, ale i kvůli lepší dostupnosti pro vzdělání pro mě a mé sourozence, chtěla mě mít nablízku... měla celkem strach byl jsem na její vkus celkem divokej.

T: Mohu se teda zeptat jaké hodnoty jste si vzal od prarodičů a rodičů?

M3: U maminky jednoznačně spíše ty kladné a to poctivost, pracovitost a že rodina je na prvním místě. U táty tam spíš jsem si vzal příklad, že je důležité být šikovnej jak hlavou, tak i rukama, ale hlavně jsem se od něj naučil nepodlehnout zlozvykům, které on měl, jelikož kvůli nim přišel v podstatě o celou naši rodinu a nebyl s náma kvůli tomu tak v kontaktu, myslím tím hlavně nevěřit všem lidem jenom sám sobě, alkoholismus a hazard. Děda s babičkou mě naučili zase hodně hospodařit s penězi, starost o domácnost a hlavně vařit! Strašně rád vařím, ale pro lidi ne pro sebe, ale stále nemohu přijít na některé recepty, jak dělala babička.

T: Děkuji moc to bude k téhle otázce vše.

K otázce **číslo 5**, jsem se ptal na věk, kdy osoby prožili první prožití sexuálního zážitku, kde se mi většina osob shodla kolem stejného pubertálního věku. Kromě osoby M2, s kterou mám kratší rozhovor.

Graf číslo 4. Kdy jste prožil/a svůj první sexuální zážitek?

T: *Ahoj, všiml jsem si, že ve tvém dotazníku si odpověděl na věk svého poprvé, až 18 let. Promiň, že se takhle na rovinu ptám, ale jakto? U tebe bych čekal dřív.*

M2: *Nazdar, nojo, co ti mám na to říct, v té době jsem řešil jiné věci jak ženský, jasně že jsem chodil na randička nebo tak, ale nikam jsem nespěchal. Nevím, jestli to tak říct, ale byl jsem celkem zaprděnej a zajímala mě jen zábava s kámošema a fotbal.*

T: *A byla to pro tebe jednorázová zkušenost s tou osobu nebo si to bral jako vážnější vztah?*

M2: *No, jak bych to řekl, tu holku jsem znal delší dobu, párkrát jsem si s ní předtím vyšel, ale bylo to trošku v opilosti.*

T: *A viděl si se s ní i potom?*

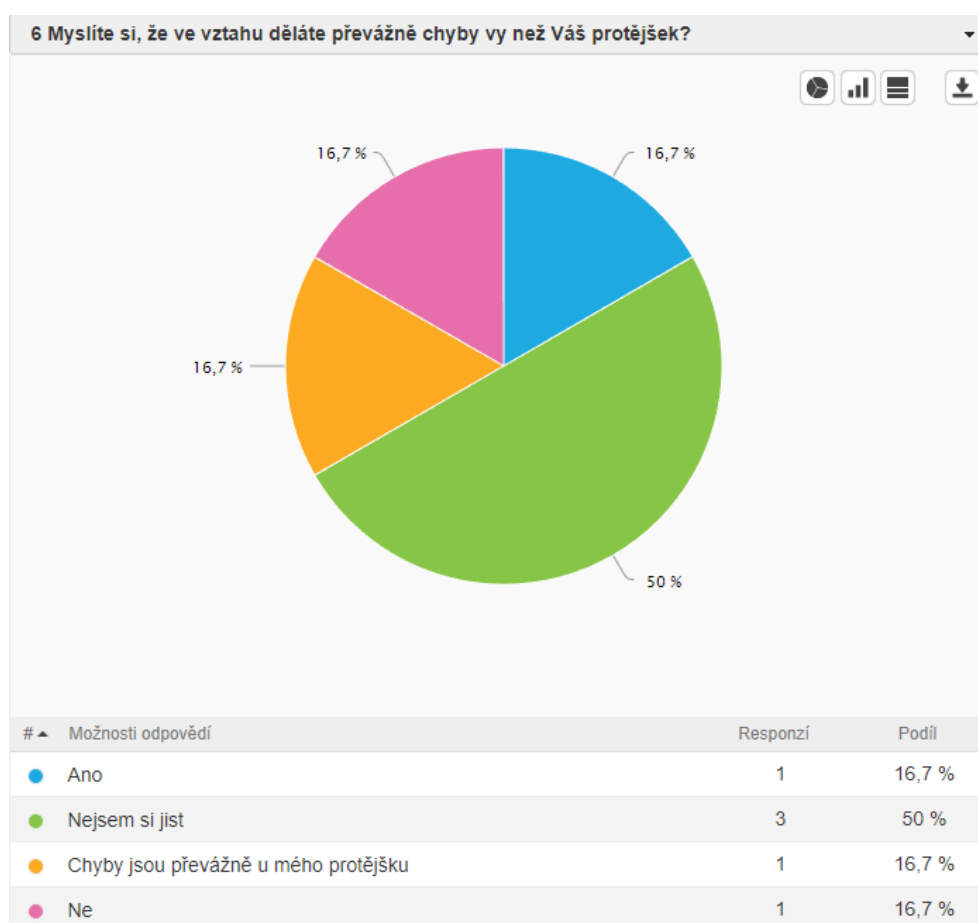
M2: *Párkrát jsme byli venku, ale jestli narážíš na to, jestli s ní ještě něco bylo, tak asi jenom jednou a pak nic.*

T: *Takže z tvé strany tak pokus o vážnější vztah byl?*

M2: *Ano, ale slečna už měla přítele.*

T: *Díky moc to bude vše k téhle otázce.*

Otázka číslo 6. se zaměřuje na chybovost osob v partnerství a jejich uvědomění těchto chyb. Jako nejzajímavější rozhovor jsem si vybral osobu Ž2.

Graf číslo 5. Myslíte si, že ve vztahu děláte převážně chyby vy než Váš protějšek?

T: Ahoj měl bych na tebe menší dotaz, který se týká tvé odpovědi při mém dotazníku. Jde mi to otázku číslo 6, kde si mi odpověděla, že jsi si vědoma svých chyb ve vztahu. Rád bych se tě zeptal, jaký máš na to pohled, čím to je a jestli děláš něco řekněme pro nápravu?

Ž2: Ahoj, no žádný člověk není dokonalý, můj již manžel věděl, jaká jsem, jsem celkem hádávý tip, přeci jen jsem i beran a stojím si za svým názorem. Vždy je někdo ve vztahu více impulzivní a hádávý což jsem já a díky bohu za mého manžela, ten je naopak někdy až moc klidnej a vždy si počká až vychladnu.

T: V pořádku tomu rozumím, aspoň že si v tomhle máte nějak jasno jak fungujete. Mohu se zeptat, jak dlouho jste spolu, že už si údajně zvykl na tvé nálady jak to, tak popisuješ?

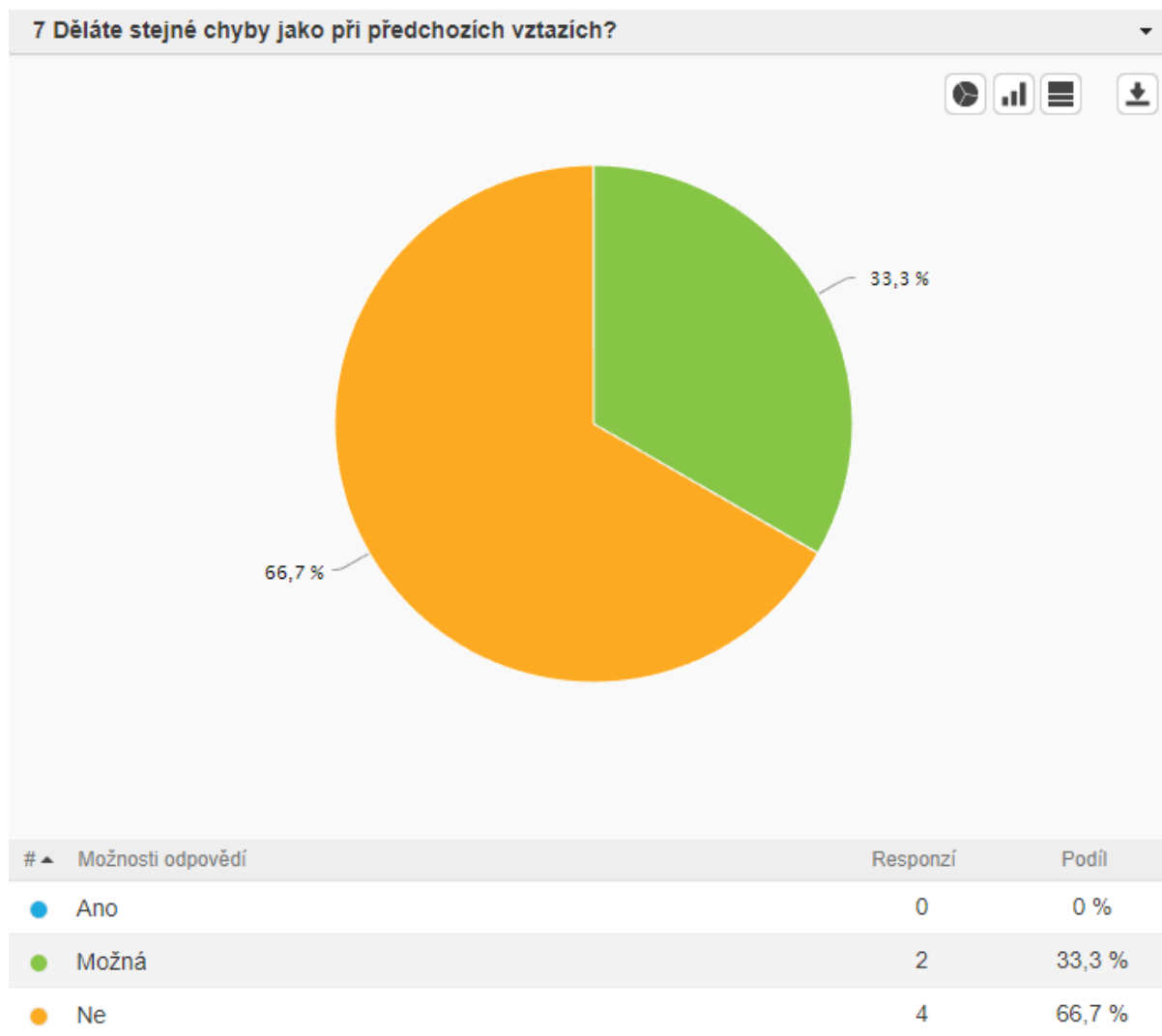
Ž2: No jsme spolu už 10 rokem, teďka na podzim to bude 11, ale jak sám dobře víš svatbu máme za sebou až po 7 letech vztahu. Všimla jsem si, že jsem ti neodpověděla na jednu otázku s tou nápravou. V podstatě se jenom omluvím, nikdy nejde o nějakou velkou vědu a pokud už jde do tuhého, tak mám své ženské zbraně, které vždy situaci zachrání hehe.

T: No koukám že v tom máš systém a nastala u Vás někdy situace, kdy ani tvé zbraně nepomohli?

Ž2: Ano stalo, to jsem to opravdu přehnala a snažila se o nápravu, nechci moc mluvit o detailech, ale řekněme, že jsem udělala večeri, romantickou procházku, krásný den pro partnera čistě, takže jsem mu koupila lístky na fotbal a dala tomu čas... Vše po čase odpustil, nechci nějak říkat, že se to děje často, ale na chlapi je celkem jednoduché s omluvama.

T: Díky moc to bude vše k téhle otázce.

Otázka **číslo 7.** se zabývala statistikou a sebehodnocením respondentů při opakování stejných chyb, jako byli v bývalých vztazích.

Graf číslo 6. Děláte stejné chyby jako při předchozích vztazích?

T: Dobrý den, omlouvám se, že Vás vyrušuji, ale měl bych na vás otázku. Při vyplňování mého dotazníku, jste se zmínila, že možná děláte stejné chyby jako při předchozích vztahu. Rád bych Vás touto cestou poprosil, zda byste mi to nemohla trošku upřesnit.

Ž3: Ahoj, no ráda. Víš já nikdy neměla moc vztahu, před svým manželem jsem měla jednoho přítele, ale s tím jsem se jen držela za ruce a dala pusu... to víš jiná doba. Nedokážu moc sama o sobě říct, kde jsem dělala chyby nebo dokonce dělám, ale manžel mi často vyčítá, že moc uklízím, až je to choroba, a to částečně odmítám! Pořádek v domácnosti musí být.

T: *A co Vám tak vyčítá, jestli se mohu zeptat? Přeci jen snad každý chce mít čistou domácnost.*

Ž3: *Tak třeba je na mě naštvaný, když mu vyperu nějaké prádlo, co měl na sobě jenom jednou a nedal ho do koše na špinavé prádlo. Když vidím něco ležet, tak to prostě vezmu a nezajímá mě to. Potom například, jak často peru anebo vysávám, takové klasické hlavně domácí práce.*

T: *Takže žádné jiné zlovyky kromě domácnosti Vám nevyčítá? Protože tohle se nedá nazvat jako chyba ve vztahu?*

Ž3: *Tak mě už tohle bylo vyčítáno, když jsem byla mladší. No možná, že jsem trošku ještě hádává a zvědavá, ale to je v podstatě každý, ráda si sednu se sousedkama a prodiskutujeme co doma, to nazývá kroužkem starých drben.*

T: *Pokud se vrátím kousek z pátky, tak vlastně Vás momentální manžel byl Váš jediný sexuální partner za celý život?*

Ž3: *Ano byl.*

T: *Tak já Vám děkuji za odpověď to bude k této otázce vše děkuji.*

V **otázce číslo 8.**, která měla zjistit jakým způsobem osobu ovlivnil první sexuální zážitek bylo těžké vybrat nejzajímavější odpověď ke zveřejnění nebo navázání rozhovoru. Každá osoba mi poskytla velice zajímavý pohled, a tak jsem si vybral M1, jakožto nejmladšího mužského zástupce, a proto začnu jeho odpovědi z dotazníku.

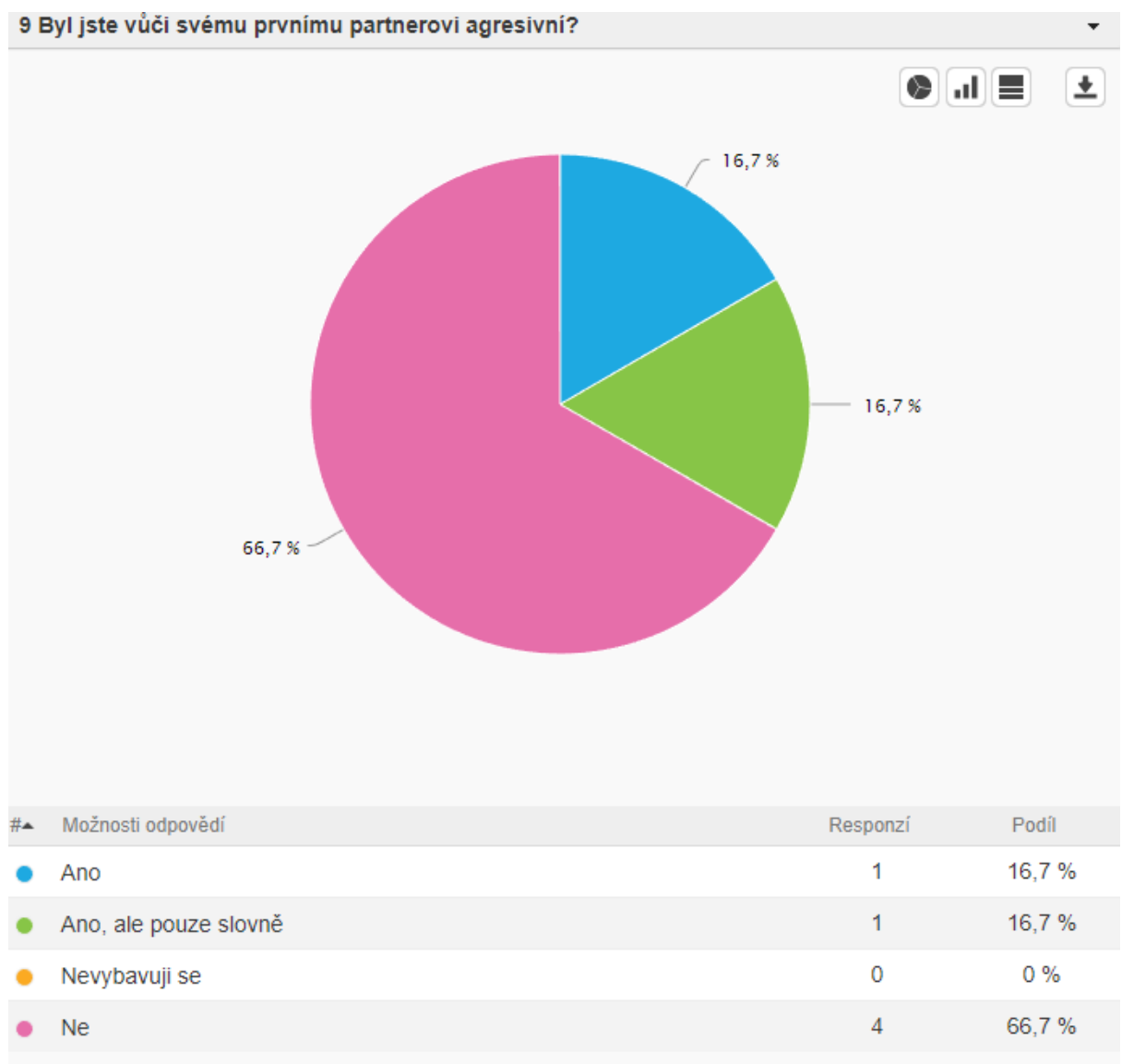
M1: *Tak připravený jsem se samozřejmě cítil, ale teorie nikdy nenadežene praxi. Od svého prvního sexuálního zážitku jsem čekal až příliš mnoho, což bylo naivní... Postupem času však člověk zlepší vše, a hlavně si uvědomí, co je pro něj nejlepší/nejpohodlnější/nejluxusnější. Samozřejmě jsem měl trochu obavy, když došlo na věc, aby vše bylo perfektní, jelikož jsem byl ještě amatér, tak jsem se řídil heslem, abychom si sex užili oba dva, ale časem člověk zmoudří. Měl jsem obavy, aby slečna byla spokojená a aby všechno správně klaplo, a hlavně aby ona došla k orgasmu.*

T: *Rád bych se vrátil k tvé odpovědi, kde tě měl tvůj první sexuální zážitek nějakým způsobem ovlivnit. Pěkně si se o to rozpovídal za což ti děkuji, ale mohl by si to trochu ještě rozvést?*

M1: *Jasně tak pokud budu mluvit o tom, jak mě to ovlivnilo, tak určitě opomenou to zmoudření a asi už celkově ty sexuální zkušenosti. Možná jsem se i mentálně cítil víc dospěleji, ale jinak si nejsem nijak víc vědom ovlivnění.*

T: *Děkuji moc za odpověď.*

V **otázce číslo 9**, jsem se ptal na agresí vůči partnerovi, kde se mi pouze M1 přiznal k agresii přímé/fyzické vůči partnerovi, tak jsem se ho zeptal na okolnosti.

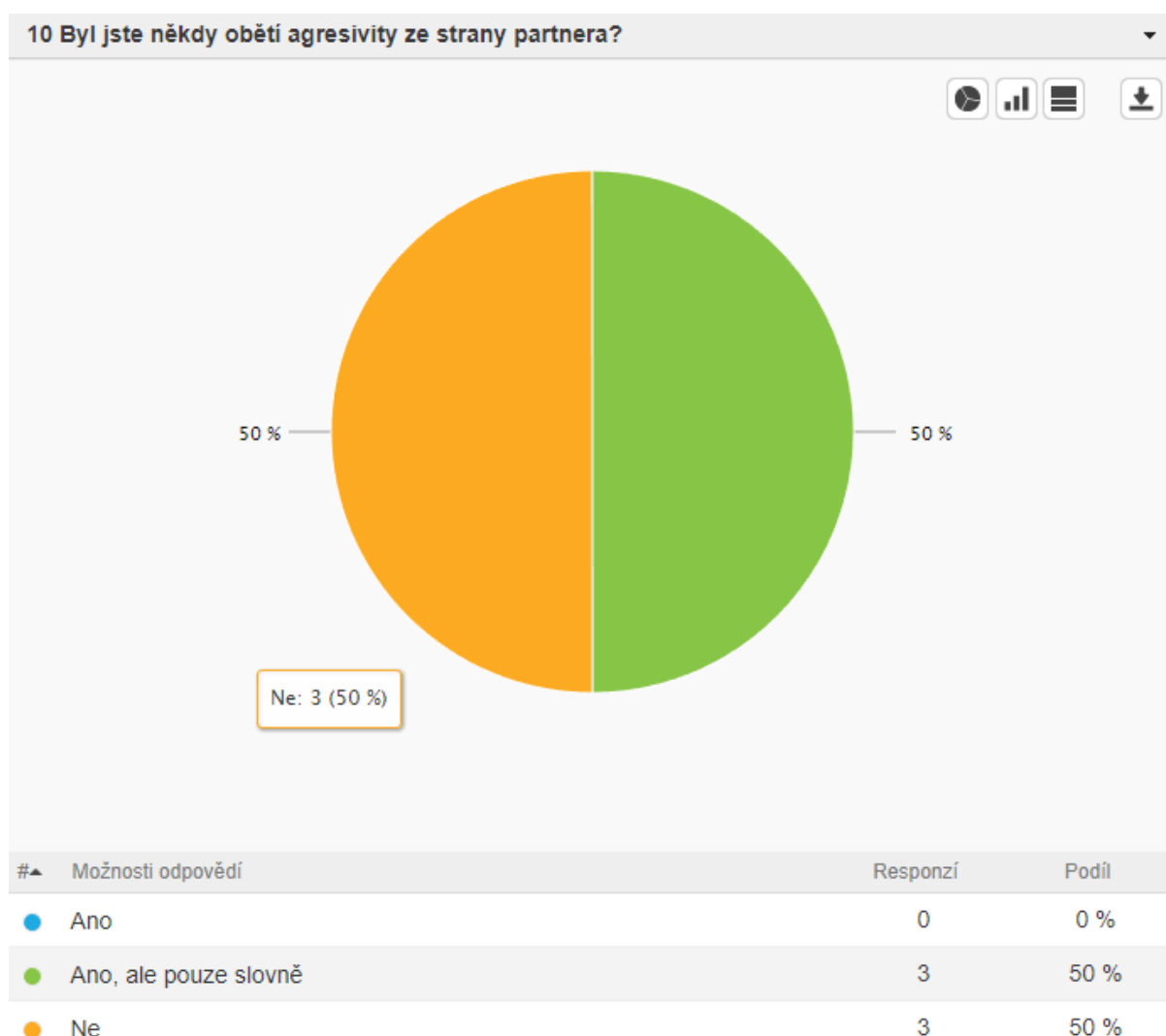
Graf číslo 7. Byl jste vůči svému prvnímu partnerovi agresivní?

T: *Prosímte mohu se tě zeptat, jak si to měl s tou svou agresí vůči partnerovi?*

M1: *A jáda tušil jsem asi, že se na to zeptáš, no hele tady to bylo složitější, bylo to s partnerkou, která to po mě vyžadovala při sexu a nebudu lhát líbilo se mi to a dost. Jenže někdy se to zvirtlo a mohl za to alkohol, že když jsem se s ní hádal a už to nedával, tak jsem jí prostě dal facku. Nejsem na to pyšnej už bych to nikdy neudělal a ani se nechci obhajovat, ale byli tam ty určité okolnosti.*

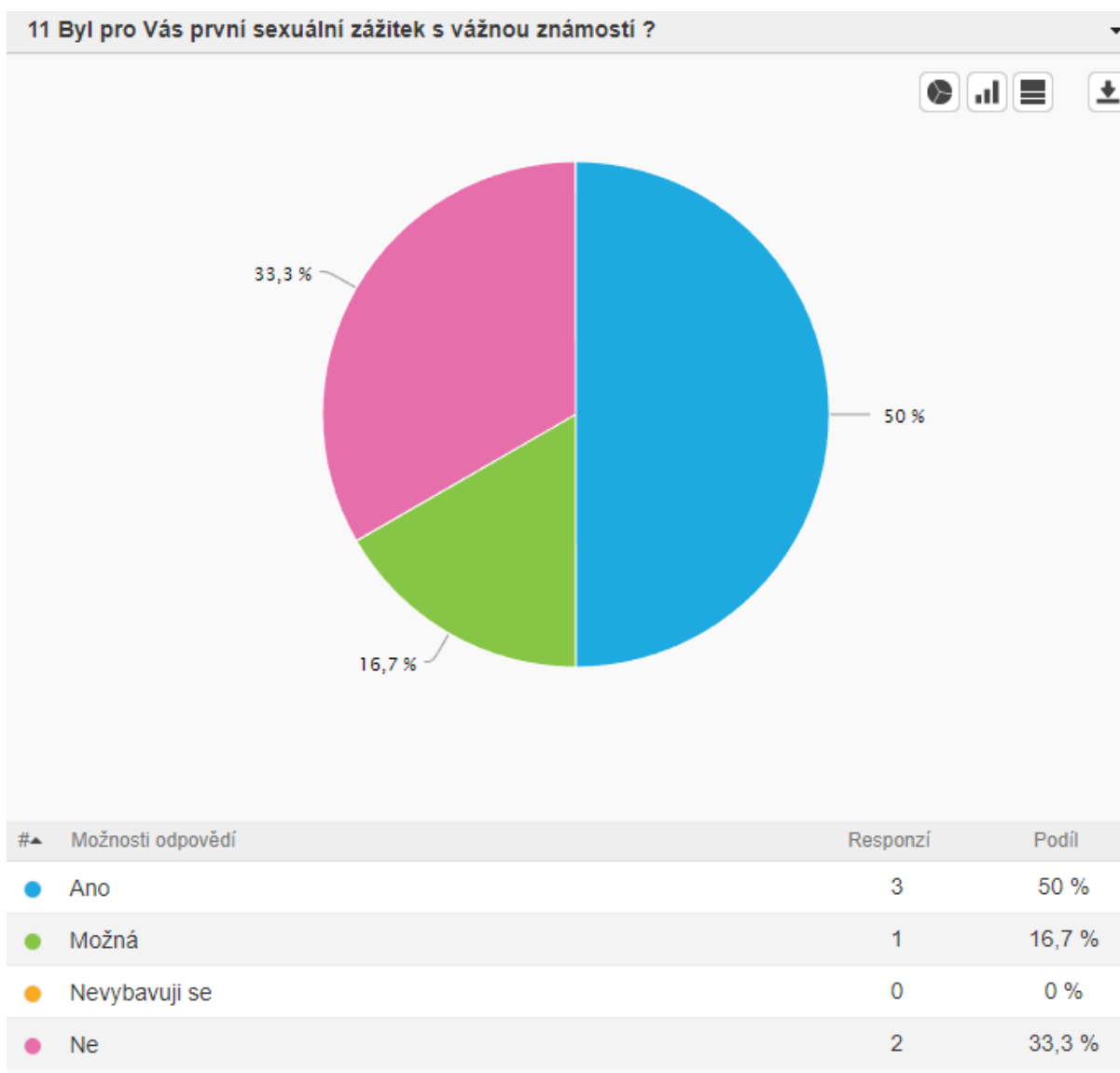
T: *Díky moc za upřímnost, velice si toho vážím.*

Otázka číslo 10. se zaměřuje na osoby zda byli obětmi agrese. Všichni respondenti se téměř všichni shodli že nebyli a nebo pouze slovně. Při šetření během rozhovorů, mi bylo odpovězeno všemi stejně, že to bylo během hádky a nadměrného pití alkoholu.

Graf číslo 8. Byl jste někdy obětí agresivity ze strany partnera?

Otázka číslo 11. se vztahuje na první sexuální zážitek, zda byl prožit s vážnou známostí, na moje překvapení polovina osob odpověděla, že ano. Rozhovor jsem si tedy připravil s Ž1, která odpověděla ne.

Graf číslo 9. Byl pro Vás první sexuální zážitek s vážnou známostí?

T: Ahoj mám otázku, v dotazníku si mi vyplnila, že tvůj první sexuální zážitek nebyl s vážnou známostí, mohla by si mi to trošku objasnit prosím?

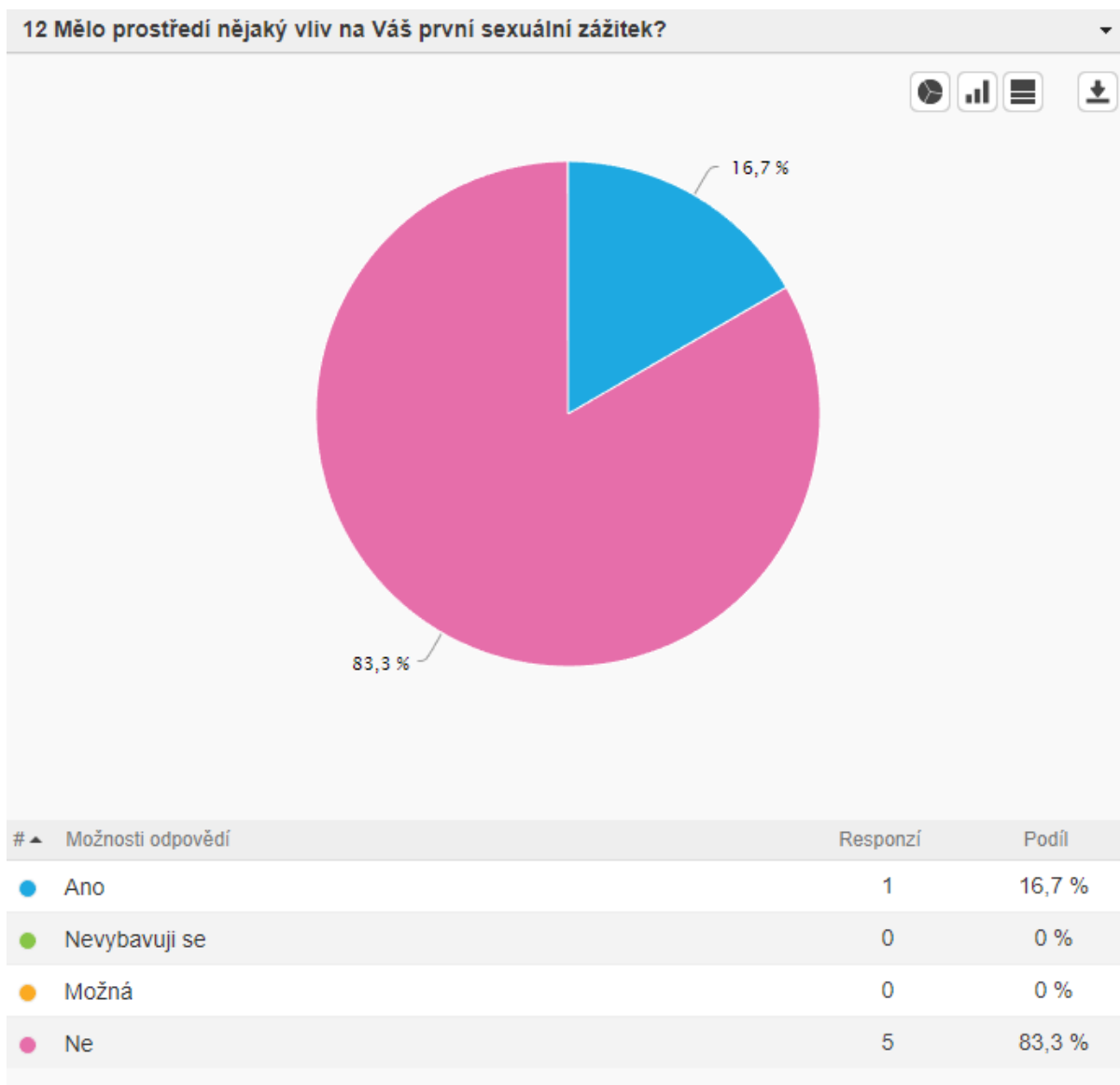
Ž1: Určitě, no, jak bych to řekla bylo to v mých 17 na jedné párty u kamarádky. Bylo nás tam hodně kluků a holek. Všechny mé kamarádky už měli své poprvé za sebou a já nechtěla být ta frigida co nic s nikým nemá, byl tam jeden kluk, který se mi dost líbil. Trošku jsem se opila, on byl teda dost, a tak se to stalo.

T: Mohu se tě ještě zeptat, tlačili tě do toho holky nebo tě snad podporovali? A lituješ toho?

Ž1: Nemohu říct, že by mě tlačili, nějaký nátlak jsem si spíš sama vsugerovala, přeci jen je to moje tělo a moje rozhodnutí, ale možná tam psychickéj nátlak byl, jelikož všechny popisovali jak se sex úžasnej, tak jsem to chtěla taky zažít. Líto nelíto... to je ted' už asi jedno stalo se to, ale pokud bych to mohla mít někde jinde a s někým jiným za jiných podmínek, tak by mě to vůbec nevadilo.

T: Díky moc za odpověď.

Otázka číslo 12.se zaměřuje na prostředí, v kterém probíhal první sexuální zážitek, kde bylo pro mě osobním překvapením výsledek zjištění. Rozhovor proběhl s M3, který jako jediný zodpověděl ano.

Graf číslo 10. Mělo prostředí nějaký vliv na Váš první sexuální zážitek?

T: *Prosím Vás, chtěl bych se ještě optat, jakým způsobem mělo na Vás vliv prostředí při prvním sexuálním zážitku?*

M3: *No byla to strašná romantika ti povím! Byl jsem s jednou holčinou u nás na vesnici se projít, měli jsme kousek les, jak je zvykem. Vzal jsem z domu nějaké víno, bylo poledne a šli jsme přes les k potoku. Ona vzala nějaké jídlo já to víno a deku. Povídali si, líbali se, skočili si do vody zchladit se, ale moc jsme se nezchladili, jestli rozumíš, jak to myslím.*

T: *Myslím, že tomu rozumím, takže okolní prostředí Vám to udělalo pěkný?*

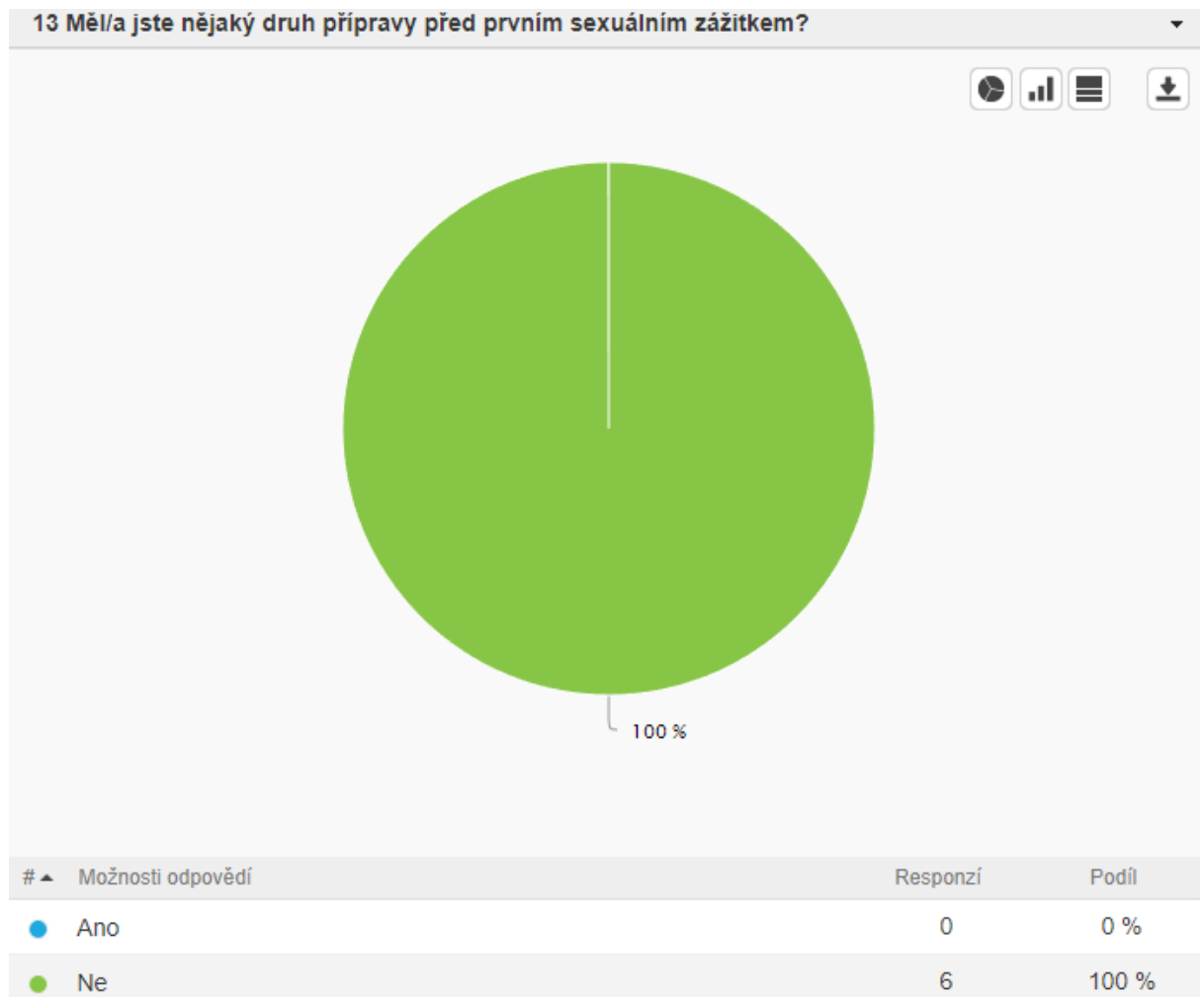
M3: *Jednoznačně, oba jsme to tam měli rádi, bylo to velice pěkný místo, kde jsme se cítili komfortně. Na tom místě jsme se pak scházeli častěji, stalo se z toho takové naše místo.*

T: *Mohu se zeptat byla tato partnerka Vaše momentální manželka?*

M3: *Nene je mezi námi určitý věkový rozdíl a já jsem to poprvé zažil v 15 letech, to by ona ještě ve věku 9 let nemohla. Navíc jsme se poznali trochu později.*

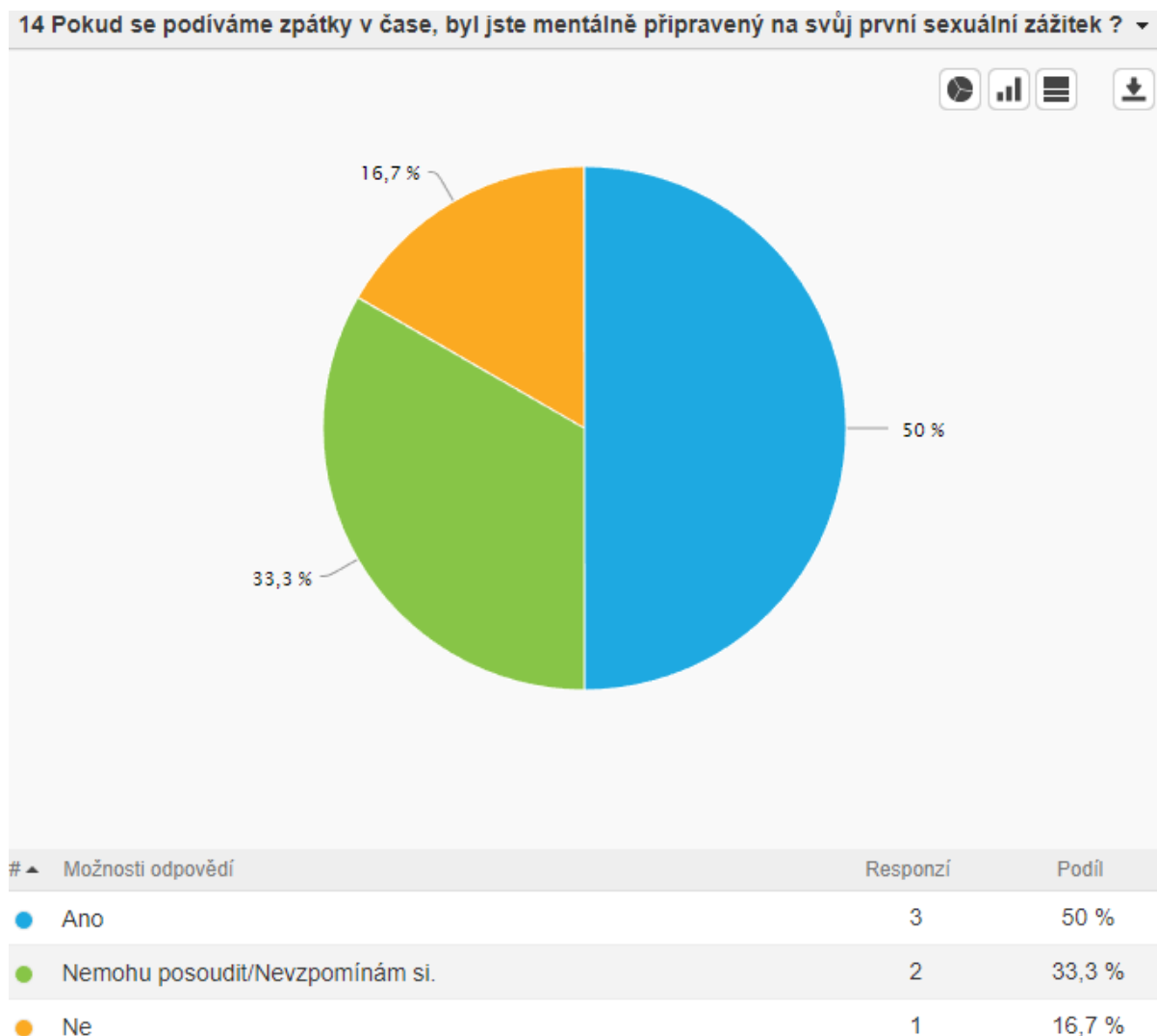
T: *Díky to bude k téhle otázce vše.*

Otázka číslo 13. se měla zaměřit na plánování prvního sexuálního zážitku, kde na mé překvapení při rozhovorech mi bylo řečeno, že za to mohl moment překvapení, alkohol a nic z toho nebylo plánované.

Graf číslo 11. Měl/a jste nějaký druh přípravy před prvním sexuálním zážitkem?

Otázka číslo 14. se ptala respondentů, zda byli ve svém věku připraveni k svému prvnímu sexuálnímu zážitku. K výběru rozhovoru jsem si vybral Ž2., která jako jediná odpověděla ne.

Graf číslo 12. Pokud se podíváme zpátky v čase, byl jste mentálně připravený na svůj první sexuální zážitek?

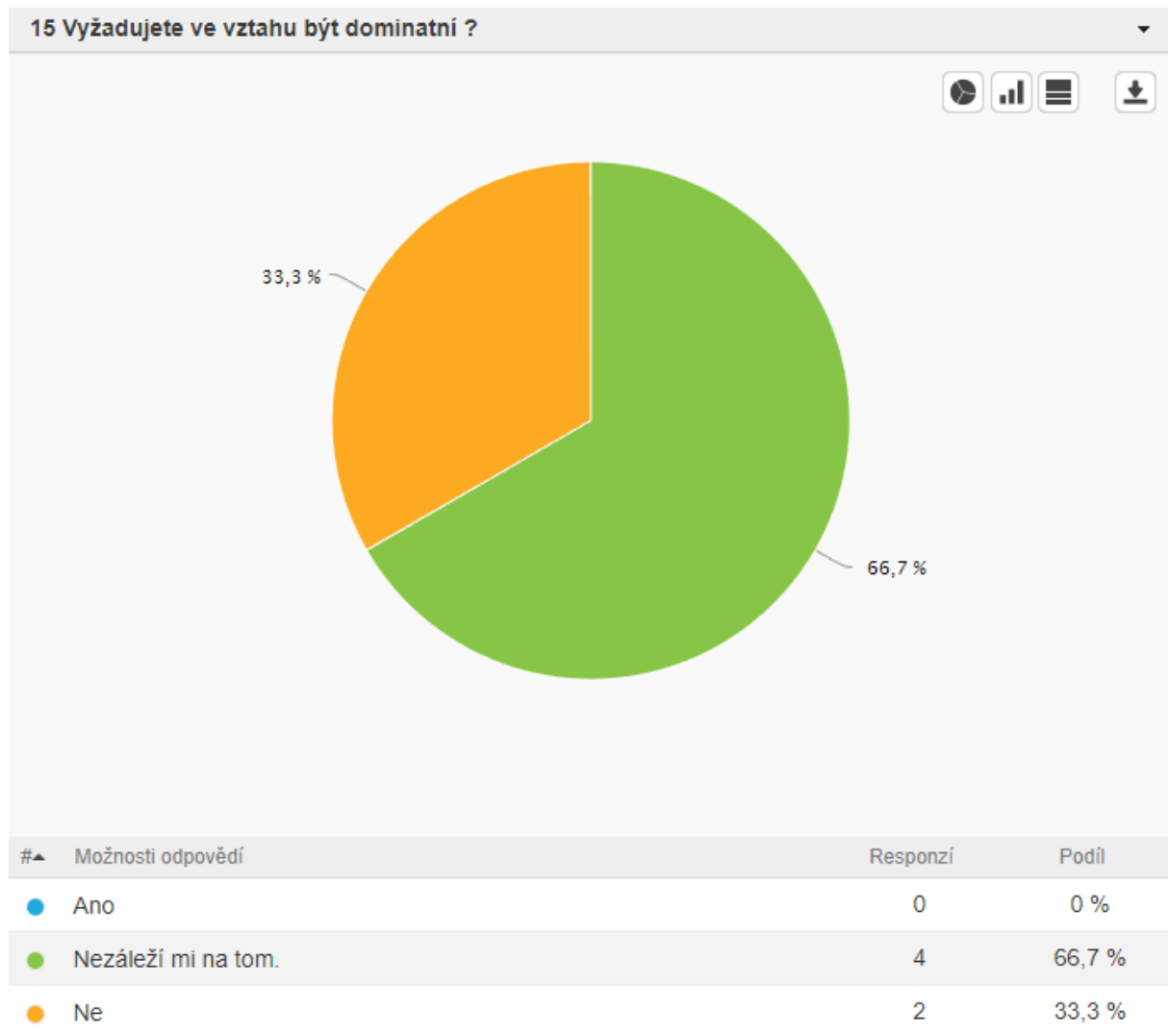
T: Mohu se zeptat proč si při mentální připravenosti odpověděla ne?

Ž2: Myslím, že v tom věku není nikdo mentálně připravený. Spíš se jedná o zvědavost, která je podpořena třeba alkoholem, nebo se ti dotyčný líbí a chceš se mu jednoduše něčím zalíbit, prostě být v danou chvíli považován za objekt touhy nebo jak to říct, ale myslím, že mentálně je člověk připravený až tak od 18-19 let.

T: *Díky moc.*

Otázka číslo 15.se zaměřovala na otázku dominance ve vztahu, kde nikdo neodpověděl, požadování dominance, proto jsem se optal Ž2, která nám naznačila u jedné z předchozích otázek částečnou snahu o tuto dominanci.

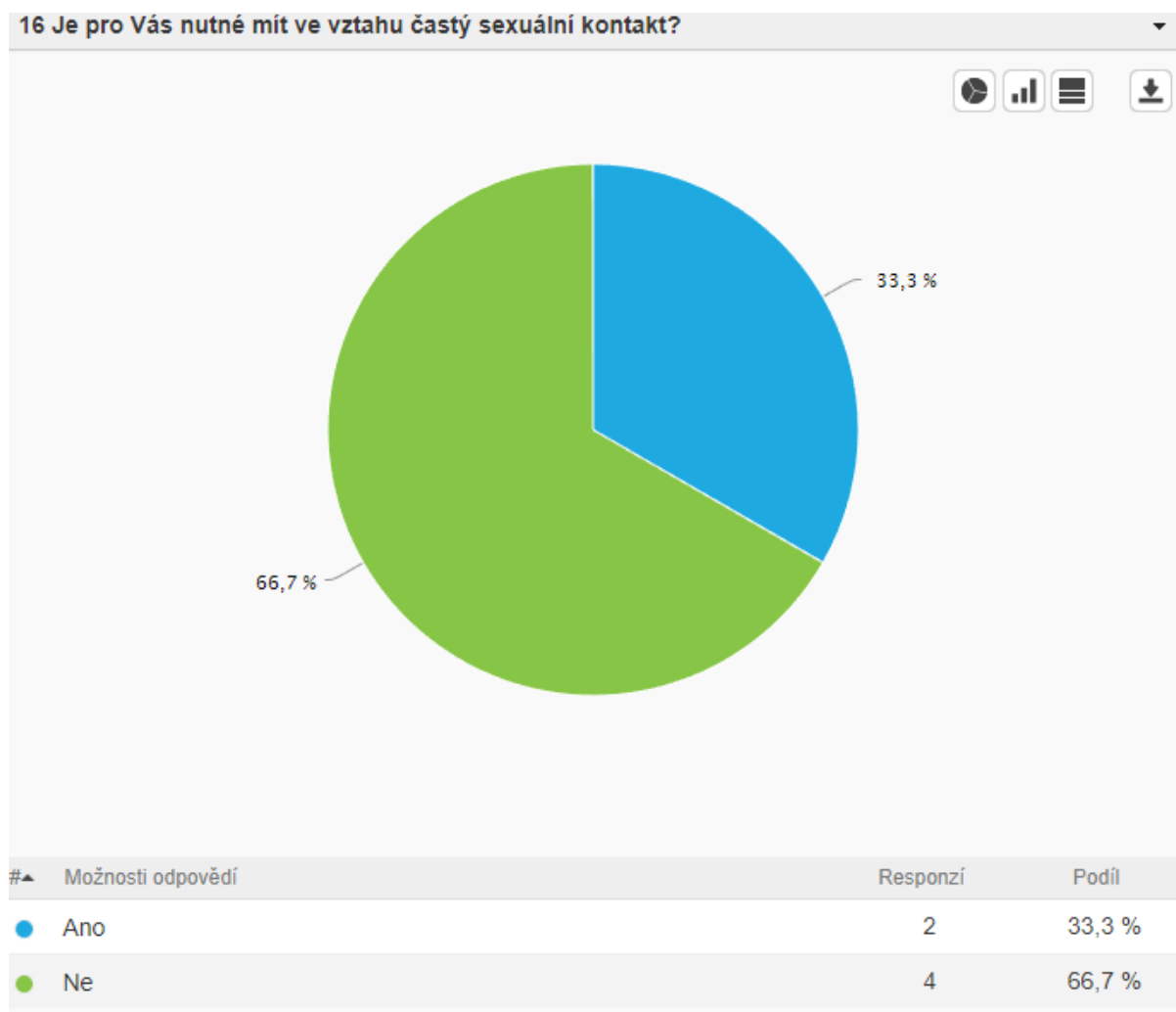
Graf číslo 13. Vyžadujete ve vztahu být dominantní?

T: *Prosím tě, při dominanci si odpověděla, že ti na ní nezáleží, avšak před chvílí si mi tvrdila trochu jinou verzi mohu poprosit o uvedení do situace?*

Ž2: *No ono se to má tak, já mám prostě svoje chvíle, kdy potřebuji být dominantní a mít pravdu, avšak ono se to nedá vždy a ve vztahu to není zdravé, takže můj manžel to respektuje a já jsem mu za to nesmírně vděčná.*

T: *Děkuji za odpověď.*

Otázka **číslo 16.** se zaměřuje na nutnost sexu ve vztahu, na kterou mi dle mého názoru nejlépe odpověděl M1.

Graf číslo 14. Je pro Vás nutné mít ve vztahu častý sexuální kontakt?

T: *Můžu tě poprosit o trochu podrobnější vysvětlení k otázce o nutnosti častého sexuálního kontaktu?*

M1: *Jelikož už dlouhou dobu nevěřím mezi kamarádstvím opačného pohlaví, tak hlavní důvod, proč spolu lidé jsou je právě sex. Ze začátku to bylo pro mě ten nejdůležitější aspekt, bez kterého by to prostě nešlo. Ale postupem času, člověk na své drahé polovičce najde vždycky nějaké drobnosti/hrubky/chyby a nedejbože propasti. Neměl jsem ještě nikdy vztah, ve kterém bychom se slečnou neměli spolu sex. Ale jsem názoru, že když sex neklape, nebo si daní dva lidé spolu nesesedli, tak vztah nemůže dlouho vydržet. Každý člověk sex potřebuje a je jedno jestli 1x za den nebo 1x za měsíc. Hyeny mají sex 6x denně a možná proto jsou tak vysmáté, bez sexu míří vztah k zániku, popřípadě k výměně partnera.*

T: *Díky za upřímnou a celkem humornou odpověď.*

Otázka **číslo 17.** byla zaměřená na prostředí, kde osoba vyrůstala a byla vychovávána, takže bylo čistě na respondentovi, zda si vybere rodinu nebo místo. Jako zajímavou odpověď jsem si vybral od Ž3.

Ž3: *Co se týče ovlivnění rodiny vůči mému prvnímu sexuálnímu zážitku, tak to bylo zjevné. Již od útlého věku mi rodiče vštěpovali základní pravidla, povinnosti, či zkušenosti, které se moc nepovedli mému staršímu bratru a já si z nich měla vzít ponaučení. Rodiče se drželi zásady, že není kam spěchat a že sex bez lásky není ten pravý. Jelikož jsem rodičům věřila dlouhou dobu, tak jsem je v tomhle poslechla a nechtěla mít náhodný sex, kterého bylo všude plno.*

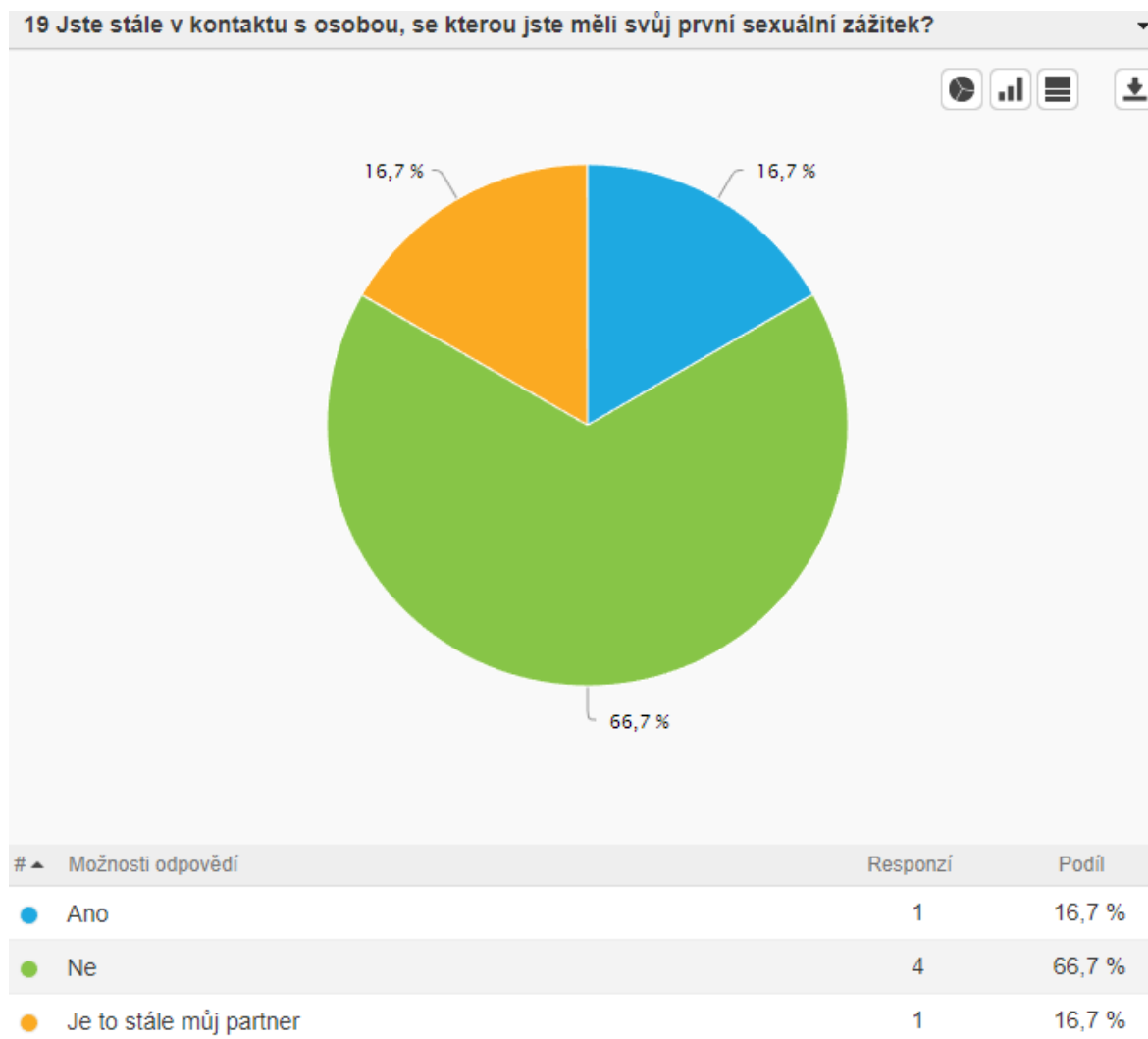
Otázka **číslo 18.** se zabývá vlivem rodiny a jeho vlivu na pojetí vztahu, kde jsem si vybral k rozhovoru M3.

T: *Částečně jsme se již bavili o Vaší rodině a jeho vlivu na Vás, ale mohl byste mi zkusit trochu přiblížit, jak Vás ovlivnila v rámci pojetí vztahu konkrétně?*

M3: *No tak moje babička s dědou měli krásný vztah, který trval přes 60 let na druhou stranu moje maminka s otcem se často hádají, až přišel nakonec rozvod. Díky možnosti náhledu, kde vztah fungoval a nefungoval jsem přesně věděl co od vztahu chci a nechci. Ovlivnilo mě to takovým způsobem, že pokud jsem necítil u ženy, že je ta správná, tak jsem neviděl smysl si s ní zakládat rodinu, díky bohu jsem takovou družku našel a jsme šťastní, dokonce už máme i 2 vnoučata.*

T: *Děkuji moc a gratuluji.*

Otázka **číslo 19.** se zabývá kontaktem s prvním partnerem, kde jsem si vybral k rozhovoru Ž1, která jako jediná je stále ve svém prvním vztahu.

Graf číslo 15. Jste stále v kontaktu s osobou, se kterou jste měli svůj první sexuální zážitek?

T: Mohu se zeptat jakým způsobem jste spolu v kontaktu?

Ž1: Tak máme se na sociálních sítích, někdy se i vidíme v rámci nějaké akce s kamarády.

T: Tvému příteli nevádí, že se vidáš s klukem, se kterým si něco měla?

Ž1: Vysvětlila jsem mu celou situaci, co ti budu nahlávat, nadšenější z toho zrovna není, ale chápe, že to byla z mé strany chyba, a hlavně to bylo před ním. Navíc není to tak, že

bychom se viděli každé týden a psali si. Vidím ho možná tak dvakrát do roka a na facebooku si dáme jen lajk na fotku, ani si nepíšeme.

T: *Díky za odpověď.*

7.4 Závěr výzkumného šetření

Vztahy a s nimi spojené témata jak jsou rodina, emoce, city, výchova, prostředí jsou témata, která se dají neustále zkoumat a nikdy nedospějeme ke stejných výsledků. Každá osoba je originální, a to se týká i vztahů. Z mého šetření jsem usoudil, že starší generaci byla více štěpována přísnější výchova než té dnešní, toho si můžeme všimnout všude okolo nás, za touto skutečností, si troufám říct, stojí režim, ve kterém lidé žili.

Pokud se podíváme na věk, který nalezneme u otázky číslo 5., kdy osoby zažili svůj první sexuální věk, tak téměř vše se událo v průběhu dospívání. Během šetření jsem našel jednu osobu, která díky osobním zájmům, odsunula sexuální život na vedlejší kolej, takže bychom mohli usoudit, že lidé mohou být do sexuality tlačeni nejen ze strany okolí, ale také tím, že mají dostatek volného času, který nemají jak využít.

Žádný člověk není dokonalý a na to nám poukázaly otázky číslo 6,7,8,9 a 10. Hádky a chyby jsou ve vztahu naprosto normální a běžná věc, pokud si je člověk uvědomí a pracuje na jejich zlepšení do budoucna, horší je pokud tato varianta nenastane. Vše záleží na toleranci partnera jako takového. V případě agrese je to horší, jelikož agresí může v člověku vyvolat nejen alkohol, ale i jiné návykové látky nebo emoční/psychické podněty, na které nemusíme být zavčas připraveni.

Celkem velkým zklamáním bylo pro mě zjištění, že se žádný z respondentů při otázce číslo 8. nerozpovídal o citové stránce a emočním rozpoložení, které by mělo téměř každého ovlivnit, jelikož první sexuální zážitek je dle mého názoru výjimečná situace.

U otázky číslo 11. jsem naopak byl potěšen, když jsem viděl, že polovina lidí měla sex s jimi vybranou osobou a brali to vážně. Dnes slyšíme v okolí, jak mladší generace na vše spěchá, aby to měla hlavně za sebou. Podle většiny respondentů chtěli mít svůj první pohlavní styk výjimečný a s osobou, na kterou budou vzpomínat celý život.

Otázky se zaměřením na rodinné a výchovné prostředí potvrdily moji teorii, že tyto dvě skupiny mají veliký vliv na vývoj a pojetí vztahu jak partnerského, tak i rodinného. Nezáleží, kde jsme vychovávaní, ale kým jsme vychovávaní.

Otázky zaměřené na sexuální kontakt dávají za pravdu částečně nařízením vlády týkající se povolení sexuálního styku po 15 roku narození. Lidská osobnost se neustále vyvíjí, takže se nedá přímo určit, kdy je osoba zralá na to zažít první sexuální kontakt, obzvláště po mentální stránce. Z celkového výsledku odpovědí si můžeme všimnout, že lidé přejímají hodnoty a postoje od svých rodičů a okolí, které má na ně nesmírný vliv. Na první sexuální kontakt se každá osoba musí připravit podle svého uvážení a přemýšlet nad pozitivy a negativy, které jí tento akt může přinést. Dále jsme zde mohli vidět, dnes již téměř nevídaný úkaz, a to, že manželé spolu mohou být i přes 40 let.

Závěr

Věřím, že ve své bakalářské práci jsem objasnil nejdůležitější faktory související s tématy v rámci heterosexuality, ale i sexuality obecně, vývoje vztahu a jejich možné dopady na psychickou i fyzickou stránku člověka. V případě teoretické část jsem se snažil objasnit všechny aspekty ovlivňující osoby, které jsou ve vztahu nebo se do této fáze blíží. Praktickou částí jsem chtěl spíše dokázat, že každý člověk má jiný pohled na utváření pojetí vztahu a jeho soužití a celkově i žití v něm. Díky této praktické části si čtenář může porovnat své názory s názory respondentů a promyslet si nebo utvořit svůj názor. Tato práce se nedala porovnávat s žádnými jinými výzkumy, jelikož byla zaměřená na konkrétní jedince, kteří nám měli díky věkovému rozdílu ukázat pohledové názory na jejich společné téma vztah a heterosexualita.

V samotné práci si můžeme všimnout spousty ovlivňujících faktorů, které člověka mohou poznamenat do konce života. Jedním z takových faktorů je například rodina a prostředí, což nám dokazuje příklad v podobě osoby M3.

Jedním z cílů bylo práci nepsat složitě, ale tak, aby byla dostupná i méně náročným čtenářům a dokázal jí pochopit kdokoliv, kde věřím že tento bod byl splněn.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Použitá literatura:

1. BAŠTECKÁ, Bohumila, ed. *Psychologická encyklopedie: aplikovaná psychologie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-470-0.
2. BRTNÍKOVÁ, Marta. *Svět muže, ženy a jejich dětí*. Praha: Horizont, 1991.
3. FAFEJTA, Martin. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz, 2004. ISBN 80-86768-06-6.
4. FARFÁNOVÁ BARRIOSOVÁ, Eva, 2014. *Sexuální život ve starém Peru*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5012-5.
5. FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2009. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2781-3.
6. HAMPLOVÁ, Dana. *Životní spokojenost: rodina, práce a další faktory*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, c2004. Sociologické studie. ISBN 80-7330-063-x.
7. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-x.
8. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Velký psychologický slovník*. Ilustroval Karel NEPRAŠ. Praha: Portál, 2010. ISBN 9788073676865.
9. HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče. 2., přeprac. a rozš. vyd.* Praha: Portál, 2009. Pedagogická praxe (Portál). ISBN 978-80-7367-628-5.
10. JANATA, Jaromír, 1997. *Dvojí svět*. Praha: Maxdorf. ISBN 80-85800-65-9.
11. JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. V Praze: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

12. KRATOCHVÍL, Stanislav. *Manželská terapie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-332-3..
13. KOMÁREK, Stanislav. *Muž jako evoluční inovace?: eseje o maskulinitě, její etologii, životních strategiích a proměnách*. Praha: Academia, 2012. ISBN 978-80-200-2086-4.
14. LANGMEIER, Josef a Zdeněk MATĚJČEK. *Psychická deprivace v dětství*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1983-5.
15. MASLOW, Abraham Harold. *O psychologii bytí*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0618-7.
16. NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0689-3
17. PEŠATOVÁ, Ilona. *Vybrané kapitoly z etopedie*. Liberec: Technická univerzita, 2003. ISBN 80-7083-750-0.
18. PEŠATOVÁ, Ilona. *Vybrané kapitoly z etopedie*. 2., upr. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006. ISBN 80-7372-087-6.
19. PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1086-6.
20. SATIR, Virginia. *Kniha o rodině: [základní dílo psychologie vztahů]*. Vyd. 2. Praha: Práh, 2006. ISBN 8072521500.
21. SLAMĚNÍK, Ivan. *Emoce a interpersonální vztahy*. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3311-1.
22. STUHLÍKOVÁ, Iva. *Základy psychologie emocí*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-282-9.
23. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.
24. WEISS, Petr, 2010. *Sexuologie*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2492-8.

25. WILLI, Jürg. *Psychologie lásky: osobní rozvoj cestou partnerského vztahu*. Praha: Portál, 2006. Spektrum (Portál). ISBN 80-7178-982-8.

Internetové zdroje:

1. 94/1963 Sb. Zákon o rodině. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 07.07.2020]. Dostupné
2. YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_zK9_d2cSaY
3. YouTube. *YouTube* [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 30.04.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3BTYH1Ojhh8>
z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1963-94>

SEZNAM ZKRATEK

M1 – muž z prvního páru

M2 – muž z druhého páru

M3 – muž z třetího páru

T – Tazatel

Ž1 – žena z prvního páru

Ž2 – žena z druhého páru

Ž3 – žena z třetího páru

SEZNAM GRAFŮ

Graf číslo 1. Pohlaví

Graf číslo 2. Vyrůstali jste na vesnici nebo ve městě?

Graf číslo 3. Pocházíte z úplné, generační nebo rozvrácené rodiny

Graf číslo 4. Kdy jste prožil/a svůj první sexuální zážitek?

Graf číslo 5. Myslíte si, že ve vztahu děláte převážně chyby vy než Váš protějšek?

Graf číslo 6. Děláte stejné chyby jako při předchozích vztazích?

Graf číslo 7. Byl jste vůči svému prvnímu partnerovi agresivní?

Graf číslo 8. Byl jste někdy obětí agresivity ze strany partnera?

Graf číslo 9. Byl pro Vás první sexuální zážitek s vážnou známostí?

Graf číslo 10. Mělo prostředí nějaký vliv na Váš první sexuální zážitek?

Graf číslo 11. Měl/a jste nějaký druh přípravy před prvním sexuálním zážitkem?

Graf číslo 12. Pokud se podíváme zpátky v čase, byl jste mentálně připravený na svůj první sexuální zážitek?

Graf číslo 13. Vyžadujete ve vztahu být dominantní?

Graf číslo 14. Je pro Vás nutné mít ve vztahu častá sexuální kontakty?

Graf číslo 15. Jste stále v kontaktu s osobou, se kterou jste měli svůj první sexuální zážitek?

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Výzkumný dotazník

Příloha č. 1: Výzkumný dotazník

První heterosexuální vztahové zážitky a jejich vliv na utváření pojetí dalšího vztahu

---

První heterosexuální vztahové zážitky a jejich vliv na utváření pojetí dalšího vztahu

Dobrý den,

v rámci tvorby své bakalářské práce Vás prosím o část svého času k vyplnění následujícího dotazníku.

Ján Baranovič (student pedagogické fakulty UP v Olomouci)

1. Pohlaví

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Muž
- Žena

2. Kolik je Vám let

3. Vyrůstali jste na vesnici nebo ve města?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Vesnice
- Město

4. Pocházíte z úplné, generační nebo rozvrácené rodiny?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Úplná rodina (výchova od obou rodičů)
- Generační rodina (výchova rodičů a prarodičů)
- Neúplná rodina (jeden z rodičů chyběl při výchově)

5. Kdy jste prožil svůj první sexuální zážitek?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20 a více

6. Myslíte si, že ve vztahu děláte převážně chyby vy než Váš protějšek?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Nejsem si jist
- Chyby jsou převážně u mého protějšku
- Ne

7. Děláte stejné chyby jako při předchozích vztazích?

Nápověda k otázce: *Vyberte odpověď pouze pokud jste již měli jiný vztah.*

- Ano
- Možná
- Ne

8. Jakým způsobem Vás ovlivnil první sexuální zážitek?

9. Byl jste vůči svému prvnímu partnerovi agresivní?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ano, ale pouze slovně
- Nevybavuji se
- Ne

10. Byl jste někdy obětí agresivity ze strany partnera?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ano, ale pouze slovně
- Ne

11. Byl pro Vás první sexuální zážitek s vážnou známostí?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Možná
- Nevybavuji se
- Ne

12. Mělo prostředí nějaký vliv na Váš první sexuální zážitek?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Nevybavuji se
- Možná
- Ne

13. Měl/a jste nějaký druh přípravy před prvním sexuálním zážitkem?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ne

14. Pokud se podíváme zpátky v čase, byl jste mentálně připravený na svůj první sexuální zážitek ?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Nemohu posoudit/Nevzpomínám si.
- Ne

15. Vyžadujete ve vztahu být dominantní ?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Nezáleží mi na tom.
- Ne

16. Je pro Vás nutné mít ve vztahu častý sexuální kontakt?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ne

17. Mělo prostředí, ve kterém jste vyrůstal vliv na Váš první sexuální zážitek? Po případě ovlivňuje Vás do dnes?

18. Jaký měla vliv rodina na Vaše pojetí vztahu?

19. Jste stále v kontaktu s osobou, se kterou jste měli svůj první sexuální zážitek?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ne
- Je to stále můj partner